

ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4

วิทยานิพนธ์
ของ
ชูเกียรติ อธิสุนทร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
กรกฎาคม 2544
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ

คณะกรรมการควบคุมและ คณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.อาคม วัชรไชย)

.....กรรมการ
(อาจารย์สุคนธ์ วิเชียรรัตน์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.อาคม วัชรไชย)

.....กรรมการ
(อาจารย์สุคนธ์ วิเชียรรัตน์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศศิธร นันทิยานนท์)

มหาวิทยาลัยทักษิณ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ

.....อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์)

วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ.

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.อาคม วัชโรสง คณบดีคณะบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ ประธานกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ สุคนธ์ วิเชียรรัตน์ กรรมการที่ปรึกษา เป็นอย่างสูงที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ตรวจสอบ และช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จไว้นี้ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์ สุคนธ์ วิเชียรรัตน์ ผู้ให้คำแนะนำในการวิเคราะห์และแปลผลรองศาสตราจารย์ มะโน คำบำรุง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ เกือบประเสริฐ ผู้อำนวยการความสะดวกในการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยทักษิณ อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล อาจารย์ ดร.วิรัช เสมอภาคดี อาจารย์ ดร.พรทิพย์ เสมอภาคดี และคณาจารย์จากสถาบันราชภัฏภูเก็ต ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำราญ ไชยสร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวรา สุวรรณพิมล อาจารย์สุคนธ์ วิเชียรรัตน์ ที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิรินทร์ มณีพันธ์ นายสุพจน์ เพ็ญจำรัส อาจารย์นพดล กิตติกุล ที่กรุณาตรวจแบบสอบถามและให้คำแนะนำ ขอขอบคุณผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ภายในเขตการศึกษา 4 ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามทำให้ได้ข้อมูลมาวิเคราะห์จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบคุณอาจารย์สุภา ทองสมบัติ อาจารย์พัชรินทร์ ปลอดฤทธิ์ อาจารย์ปรีชา หนูน้อย และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ช่วยกันเป็นแรงผลักดันและให้กำลังใจจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จผล

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแด่บิดามารดา ครู - อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ชูเกียรติ อิศนทร

มิถุนายน 2544

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
การบริหาร	7
การบริหารการศึกษา.....	8
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาแบบสหวิทยาเขต.....	9
การบริหารการศึกษาแบบสหวิทยาเขต.....	12
การจัดองค์การสหวิทยาเขต	13
การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ.....	16
การกำหนดนโยบายและจัดทำแผน	18
การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน	20
การรับนักเรียน	24
การกำกับติดตามและรายงานผล	26
สรุปแนวทางการดำเนินงานสหวิทยาเขต... ..	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยในประเทศ	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยต่างประเทศ	30

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	33
วิธีการสร้างเครื่องมือ	33
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	34
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล	35
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	35
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	50
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	50
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า..	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
อภิปรายผล...	53
ข้อเสนอแนะ.....	57
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป.....	57
บรรณานุกรม.....	58
ภาคผนวก.....	63
ภาคผนวก ก. หนังสือขอความอนุเคราะห์	65
ภาคผนวก ข. แบบสอบถาม.....	70
ภาคผนวก ค. ตาราง 12 - 52.....	81
บทคัดย่อ.....	87
ประวัติย่อของผู้วิจัย	92

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกรายจังหวัดที่ตั้งสหวิทยาเขต.....	32
2	รายละเอียดเกี่ยวกับที่มาของแบบสอบถาม.....	37
3	การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และ ระดับการปฏิบัติงานของกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 4.....	38
4	การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ด้านการจัดองค์การบริหารสหวิทยาเขต ตามตัวแปรจังหวัด.....	39
5	การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ด้านการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร ตามตัวแปรจังหวัด.....	40
6	การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ด้านการกำหนดนโยบายและจัดทำแผน ตามตัวแปรจังหวัด.....	41
7	การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ด้านการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน ตามตัวแปรจังหวัด.....	42
8	การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ด้านการรับนักเรียน ตามตัวแปรจังหวัด.....	43
9	การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ด้านการกำกับติดตามประเมินและรายงานผล ตามตัวแปรจังหวัด.....	44
10	การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ของแต่ละจังหวัดภายในเขตการศึกษา 4.....	45
11	ความถี่ของปัญหา ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของกรรมการ บริหารสหวิทยาเขต จังหวัดภายในเขตการศึกษา 4.....	46
12	การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ระดับการปฏิบัติงานของกรรมการบริหารสหวิทยาเขต จังหวัดกระบี่.....	82
13	การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ระดับการปฏิบัติงานของกรรมการบริหารสหวิทยาเขต จังหวัดตรัง.....	83

14	การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ระดับการปฏิบัติงานของกรรมการบริหารสหวิทยาเขต จังหวัดพังงา.....	84
15	การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ระดับการปฏิบัติงานของกรรมการบริหารสหวิทยาเขต จังหวัดภูเก็ต.....	85
16	การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ระดับการปฏิบัติงานของกรรมการบริหารสหวิทยาเขต จังหวัดระนอง.....	86

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ เป็นปัจจัยในการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ แนวคิด เจตคติ วัฒนธรรม และทักษะอื่นๆ ให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ดี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) จึงเน้นการพัฒนาคุณภาพของคนตามศักยภาพทั้งด้าน ร่างกายจิตใจ อารมณ์และสติปัญญา เพื่อนำไปสู่วิสัยทัศน์ ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคม สันติ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน (สมนึก นนธิจันทร์. 2538 : 9 - 10) และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงต้องการนั้น ต้องอาศัยการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา จึงจะได้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ (พรทิพย์ อรุณทอง. 2541 : บทนำ) ในการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบในการจัดการศึกษา ได้แก่ การปฏิรูประบบบริหารและ การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อหวังว่าคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจะสูงขึ้นเท่าเทียมกับนานาประเทศและบุคลากรทุกฝ่าย ทุกระดับ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สนองตอบความต้องการของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณภาพและมาตรฐานสูงเอื้อต่อการพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างยั่งยืน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการปฏิรูปการศึกษา (กิตติรัตน์ มังคละศิริ. 2542 : อัดสำเนา) และหากได้ศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการปฏิรูปการศึกษาจากสภาพที่เป็นอยู่ในในอันที่จะสนองและให้บรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญในปี พ.ศ.2545 นั้นเป็นไปได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากการขาดเอกภาพในการจัดการศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา เนื่องจากมีองค์กรหรือหน่วยงานรับผิดชอบหลายหน่วยงาน ทำให้บางคนขาดโอกาสที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือขาดความเสมอภาคที่จะศึกษาต่อในสถานศึกษาใกล้บ้าน การขาดการวางแผนในการรับนักเรียนของโรงเรียน และการวางแผนในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่มากเท่าที่ควร

จะเป็น ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคมทางการศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ; 2542 บทนำ) และจากการศึกษาสภาวะปัจจุบันของการจัดการศึกษาก็พบว่ายังมี ปัญหาอยู่หลายประการ กล่าวคือ การขาดระบบการวางแผนเพื่อจัดบริการให้ทุกคนได้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และการขาดระบบความร่วมมือแลกเปลี่ยนทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ เช่น ปัญหา การเลือกที่เรียน ปัญหาการขาดครู ปัญหาครูเกิน พร้อมๆ กับปัญหาคุณภาพของโรงเรียนที่แตกต่างกันเมื่ออยู่ใกล้ชิดกัน (พนม พงษ์ไพบูลย์, 2542: 2) ดังนั้น กรมสามัญศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มี บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล ในอันที่จะยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ทัดเทียมกัน จึงได้กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการ แบบสหวิทยาเขตขึ้นในปี พ.ศ. 2542 (กรมสามัญศึกษา, หน่วยศึกษานิเทศก์ ; 2542 : บทนำ)

ในการบริหารการศึกษาแบบสหวิทยาเขต นั้น กรมสามัญศึกษาได้กำหนดแนวทางใน การบริหารจัดการเป็นหกด้าน (สุวัฒน์ เงินฉ่ำ , 2543 : 15) คือ การจัดองค์กรสหวิทยาเขต เป็น การรวมโรงเรียนที่มีพื้นที่ใกล้เคียงกันเข้าด้วยกัน ให้สะดวกในการรับและกระจายนักเรียน การคมนาคมติดต่อถึงกันได้สะดวก และใช้ความร่วมมือกันของโรงเรียนในสหวิทยาเขตในการ พัฒนาให้นักเรียนมีโอกาสเรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพและอยู่ใกล้บ้าน ให้มีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ตลอดจนให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการ จัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นการรวบรวมข้อมูล บุคลากรรวมและทรัพยากรอื่นๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ การเงินของสหวิทยาเขต วิเคราะห์และจัดระบบ ข้อมูลเพื่อการพัฒนางานที่จะมีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนการสอน การกำหนดคนนโยบายและจัด ทำแผน เป็นการกำหนดและจัดทำนโยบายและแผนให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บท แผน ปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยให้มี จุดประสงค์หลัก เพื่อให้ทุกโรงเรียนในสหวิทยาเขตมีมาตรฐาน และคุณภาพใกล้เคียงกันให้ ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในระบบบริหารจัดการการศึกษาในสหวิทยาเขต การใช้ทรัพยากรทาง การศึกษาร่วมกัน เป็นการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการพัฒนาสนับสนุนเชิงวิชาการในด้านบุคลากร หมายถึง ครู อาจารย์ ลูกจ้างประจำ (นักการภารโรง ยาม พนักงานขับรถ ฯลฯ) รวมทั้งบุคลากรที่ เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการเงิน หมายถึง เงินหรืองบประมาณ และ พัสดุ หมายถึงวัสดุ สิ้นเปลือง ด้านอาคารสถานที่ในการอำนวยความสะดวกการจัดการศึกษา เช่น ห้องประชุมใน การจัดประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ การบริการ ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรม เพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน การรับนักเรียน เป็นการดำเนินงานรับนักเรียน ตามนโยบายของ กรมสามัญศึกษา แนวทางในการรับนักเรียนตามพื้นที่บริการของโรงเรียนในรูปของสหวิทยาเขต การกำกับติดตาม ประเมินและรายงานผล เป็นการกำหนดหรือจัดทำตัวบ่งชี้ (indicator) และ

เครื่องมือในการติดตาม ประเมินผล การดำเนินงาน รายงานต่อผู้บังคับบัญชาตามสายงาน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงาน เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน

จากการนิเทศติดตามรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการสหวิทยาเขต เมื่อสิ้นปีงบประมาณ 2542 (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2542 : 5-23) พบว่า การบริหารและจัดการศึกษาแบบสหวิทยาเขต สามารถจัดให้มีการบริหาร จัดการเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นที่พอใจในระดับหนึ่ง เท่านั้น เนื่องจากได้พบปัญหาเกี่ยวกับการบริหาร ด้านต่างๆ คือ ด้านการรวมโรงเรียนเข้าใน สหวิทยาเขตไม่เหมาะสมทั้งด้านปริมาณ คือรวมกันเพียง 2-3 โรงเรียน ด้านที่ตั้งโรงเรียนและขนาดโรงเรียน ด้านการรับนักเรียนไม่สามารถเปลี่ยนหรือกระจายนักเรียนไปตามโรงเรียนต่างๆ ในสหวิทยาเขตได้ เนื่องจากอำนาจการบริหารงาน ตลอดจนค่านิยมของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนประจำจังหวัด หรือโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ด้านการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน โรงเรียนในสหวิทยาเขตเดียวกันยังขาดความพร้อมที่เหมือนกัน ทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือกันได้ การใช้ทรัพยากรบุคคล (ครู) ผู้บริหารสหวิทยาเขตยังไม่ชัดเจนในระเบียบ ไม่สามารถดำเนินการได้ ประกอบกับตัวครูเองยังไม่พร้อมทั้งกายและใจที่จะไปช่วยเหลือโรงเรียนอื่น ทำให้ไม่สามารถจัดการศึกษาให้เกิดความเท่าเทียมกัน

จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัย ซึ่งมีตำแหน่งงานเป็นศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 รับผิดชอบงานกำกับติดตามสหวิทยาเขต ในเขตการศึกษา 4 มีความตระหนักและสนใจศึกษาการบริหาร การศึกษาในระบบนี้ ในการนำข้อมูลไปใช้เป็นสารสนเทศ และเสนอต่อหน่วยงานระดับกรม เพื่อการพัฒนาองค์กรและการพัฒนาคุณภาพงานในหน้าที่ต่อไป จึงได้เลือกทำการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 ตามตัวแปรจังหวัดที่ตั้งสหวิทยาเขต
3. เพื่อทราบปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลให้กับสหวิทยาเขตต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 4 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารการศึกษา ให้มีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและต่อทางราชการ

ขอบเขตการของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา ของจังหวัดต่างๆ ภายในเขตการศึกษา 4 ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาในรูปแบบสหวิทยาเขต ของ กรมสามัญศึกษา (2542 : 2-4) ซึ่งกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานไว้ 6 งาน คือ

- 1.1 การจัดองค์การสหวิทยาเขต
- 1.2 การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ
- 1.3 การกำหนดนโยบายและจัดทำแผน
- 1.4 การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน
- 1.5 การรับนักเรียน
- 1.6 การกำกับติดตามประเมินผลและรายงานผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ คณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ในเขตการศึกษา 4 จำนวน 5 จังหวัด รวมจำนวน 79 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan .1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจากจากคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต จำนวน 68 คน และสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยการจับฉลาก

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 3.1.1 จังหวัดที่ตั้งสหวิทยาเขต แบ่งเป็น 5 จังหวัด คือ กระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต และ ระนอง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาระงานที่คณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขตต้องปฏิบัติ

ประกอบด้วย 6 งาน

- 3.2.1 การจัดองค์การสหวิทยาเขต
- 3.2.2 การจัดทำระบบสารสนเทศ
- 3.2.3 การกำหนดนโยบายและจัดทำแผน
- 3.2.4 การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน
- 3.2.5 การรับนักเรียน
- 3.2.6 การกำกับติดตามประเมินและรายงานผล

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

คณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ที่ปฏิบัติงานในจังหวัดต่างกัน ปฏิบัติงาน
ไม่แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต หมายถึง การทำงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขตที่ได้รับมอบหมาย
2. สหวิทยาเขต หมายถึง รูปแบบการบริหารและการจัดองค์การทางการศึกษาของกรมสามัญศึกษา
3. กรรมการบริหารสหวิทยาเขต หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่สังกัดในสหวิทยาเขตนั้นๆ หรือศึกษานิเทศก์ อาจารย์หรือผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ที่ได้รับมอบหมายแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในสหวิทยาเขต
4. จังหวัดที่ตั้งสหวิทยาเขต หมายถึง จังหวัดทางการปกครองในระบบราชการไทย
5. เขตการศึกษา 4 หมายถึง เขตการบริหารจัดการทางการศึกษาของไทย เขตที่ 4 ในจำนวน 12 เขตการศึกษา ประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ 5 จังหวัด คือ กระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต และภูเก็ต

6. การจัดองค์การ หมายถึง หมายถึง รูปแบบการจัดการเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารองค์การ การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ การกำหนดพื้นที่การรวมเป็นสหวิทยาเขต การคมนาคม ปัจจัยบริหารการบริหาร ความจำเป็นอื่นๆ ตลอดจนการตั้งชื่อและการประกาศจัดตั้งเป็นสหวิทยาเขต

7. การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ หมายถึง รวบรวม การวิเคราะห์ และจัดตั้งระบบข้อมูลเพื่อการบริหารพัฒนางานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดสหวิทยาเขต และการจัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับทรัพยากรทางการศึกษาที่จะใช้ร่วมกัน

8. การกำหนดนโยบายและจัดทำแผน หมายถึง การกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน แผนการปฏิบัติงาน แผนพัฒนาประจำปี การนำแผนไปดำเนินงาน การประเมินผล และการปรับปรุงประสิทธิภาพ

9. การใช้ทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึง การให้ความร่วมมือในการใช้และพัฒนาทรัพยากรที่มีอยู่ร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาองค์การ ทั้งในด้านบุคลากร ด้านการเงินพัสดุ ด้านอาคารสถานที่ ด้านสื่อและนวัตกรรม

10. การรับนักเรียน หมายถึง การกำหนดพื้นที่บริหารของโรงเรียนและสหวิทยาเขต กำหนดแผนการรับนักเรียนเข้าเรียนต่อ วิธีรับนักเรียน การประชาสัมพันธ์ การสรุปผลและรายงานผลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

11. การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน หมายถึง การกำหนดตัวบ่งชี้และเครื่องมือในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน สรุปผลรายงาน เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 กล่าวถึง การบริหาร การบริหารการศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาแบบสหวิทยาเขต การบริหารการศึกษาแบบสหวิทยาเขต การจัดองค์กรแบบสหวิทยาเขต การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การกำหนดนโยบายและจัดทำแผน การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน การรับนักเรียน การกำกับติดตาม ประเมิน และรายงานผล สรุปแนวทางในการดำเนินงานสหวิทยาเขต งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ

การบริหาร

การบริหาร เป็นคำในภาษาไทยที่บัญญัติขึ้น ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า administration นักบริหารได้ให้ความหมายของคำนี้ในลักษณะที่ต่างกัน คือ

ดรักเกอร์ (ธงชัย สันติวงษ์ . 2537 : 11 : อ้างอิงจาก Drugker . 1979 : 3) ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึง กิจกรรม การทำงานที่ถูกลงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้กระทำ จุมพล สวัสดิ์ยกร (2520: 1) นิยามว่า การบริหารหมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปทำงานร่วมกัน โดยมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน อรุณ รักธรรม (2527 : 18) ได้อธิบายว่า การบริหาร คือ การทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งของคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมุ่งความสำเร็จร่วมกัน นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534 : 3) เห็นว่า การบริหาร คือ กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง ที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบ และใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม สมนึก นนทิจันทร์ (2538 : 31) อธิบายว่า การบริหาร คือ กระบวนการในการดำเนินงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน แต่กิจกรรมนั้นจะเป็นไปในลักษณะที่แตกต่างกัน คือ มีฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจสั่งการ อีกฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่ปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่บุคคลในองค์การร่วมกันวางไว้ โดยมีระเบียบธรรมเนียม หลักปฏิบัติ มีการใช้ทรัพยากรและเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม ธงชัย สันติวงษ์

(2537 : 1) เห็นว่า การบริหาร คือ งานของหัวหน้าหรือผู้นำ ที่จะต้องกระทำเพื่อให้กลุ่มต่างๆที่มีคนหมู่มากมาอยู่ร่วมกันและร่วมกันทำงาน เพื่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จนสำเร็จ โดยได้ประสิทธิภาพ สมพงษ์ เกษมสิน (2523 : 6) ให้ความหมายของการบริหารว่า การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการนำเอาทรัพยากรการบริหารมาใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์

การบริหาร จึงสามารถสรุปได้ว่าเป็นกิจกรรมที่กลุ่มบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันกระทำโดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันที่ชัดเจน ซึ่งในการร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมนั้นต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ ตลอดจนเทคนิควิธีที่เหมาะสม

การบริหารการศึกษา

ได้มีผู้ให้ความหมายของคำนี้ในลักษณะที่แตกต่างกันตามทัศนะ แนวคิด ระดับการศึกษาและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เช่น ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2529 : 8) บันทึกว่า การบริหารการศึกษาหมายถึงกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมด้านบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม ทัศนคติ คุณธรรม และค่านิยม พร้อมทั้งจะสนองการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ส่วน สลใจ วิบูลย์กิจ (2534 : 9)ให้คำจำกัดความของคำว่า การบริหารการศึกษา ว่า หมายถึง กระบวนการที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมดำเนินการกิจกรรมทางการศึกษา เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

สมบุญ พรธนาภ (2521 : 15) ได้เสนอแนวคิดของการบริหารการศึกษา คือ การดำเนินการต่างๆ ของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ อย่างเต็มที่ และมีความเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่าง เอกัตบุคคล เพื่อให้เขาเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ส่วน นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2534 : 3) ได้ให้ ความหมายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยการ ควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีต่อบุคคล เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมาย ของสังคม ที่ตนดำรงชีวิตอยู่ ในทัศนะของพนัส หัสนาคินทร์ (2524 : 3) เห็นว่า การบริหารการศึกษา เป็นการบริหารระบบโรงเรียนหลายระดับรวมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายใหญ่ คือ การให้การศึกษาแก่คนในชาติ เมธี ปิณฑนันทน์ (2525 : 5) มีความเห็นว่า การบริหารการศึกษา เป็นอาชีพที่มีหลักการสำคัญคือ การรับสมัครเป็นผู้บริหารการศึกษา ยึดถือมาตรฐานทางสมรรถภาพของ

ผู้สมัคร ซึ่งจะต้องเป็นมาตรฐานที่รับประกันได้ต้องใช้เวลาในการฝึกฝนทั้งในด้านวิชาการและฝึกฝนเป็นงานที่ต้องปฏิบัติงานมากชั่วโมง เป็นการบริการแก่สังคม และชาญชัย อาจิณสมาจร (2540 : 38) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงการใช้อิทธิพลต่อคนกลุ่มหนึ่ง นั่นคือนักเรียน เพื่อให้มีความเจริญงอกงาม สวัสดิ์ประสงศ์ที่ได้กำหนด โดยการใช้กลุ่มคนกลุ่มที่สอง ซึ่งได้แก่ ครู ในฐานะตัวแทน ดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

จากความหมายที่ได้นำเสนอมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่กลุ่มบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมมือดำเนินการใดๆ ก็ตาม เพื่อให้เกิดการปฏิบัติจริง ตามทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาแบบสหวิทยาเขต

จากการนำรูปแบบการบริหารการศึกษาแบบสหวิทยาเขตมาใช้ในการจัดการศึกษากับโรงเรียนมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษา ในปีการศึกษา 2542 ได้มีผู้ให้ความคิดเห็นในเรื่องนี้ดังนี้

นายประเสริฐ บุญฤทธิ์ ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดพิษณุโลก (รายงานการติดตามผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาแบบสหวิทยาเขต 2542) ได้แสดงความคิดเห็นว่า จุดประสงค์ของการกำหนด และจัดตั้งสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัศึกษานั้น มุ่งประโยชน์เพื่อการบริหารจัดการร่วมกัน ทั้งทางด้านการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน การใช้บุคลากรร่วมกัน การจัดกิจกรรมต่างๆ ในลักษณะเดียวกัน และทำให้นักเรียนสามารถเข้าเรียนใน โรงเรียนใกล้บ้านด้วย ความภาคภูมิใจ ครูอาจารย์ที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง จากโรงเรียนหลัก หรือโรงเรียนแกนนำสามารถเดินทางไปให้ความรู้ และทักษะแก่นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มเดียวได้ ทำให้นักเรียนที่ขาดแคลนครูที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง มีโอกาสได้เรียนรู้เพิ่มเติม เหมือนกันทุกโรงเรียน

การดำเนินการเกี่ยวกับสหวิทยาเขต ของโรงเรียนส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค (ต่างจังหวัด) คงจะมีความแตกต่างกันอยู่บ้างในลักษณะของโครงสร้าง แต่กิจกรรม และเป้าหมายจะคล้ายคลึงกันโดยโรงเรียนหลักหรือโรงเรียนแกนนำ ต้องมีความพร้อมด้านต่างๆ ก่อนข้างดีหรือสมบูรณ์ โรงเรียนระดับจังหวัดหรือระดับอำเภอควรที่จะเป็นหลักหรือแกนนำของโรงเรียนระดับตำบล ซึ่งความสำเร็จของการดำเนินงาน “สหวิทยาเขต” นั้น จะขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจ และความจริงใจต่อกันของบุคลากรทุกโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตนั้นๆ โดยเฉพาะบุคลากรหลักในการบริหาร คือ ผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนต้องสามารถวิเคราะห์นโยบายดังกล่าวออกมาเป็นกิจกรรม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติของครูในโรงเรียนให้ได้ และนำไปสู่การปรึกษาหารือ หรือประสานงานกับโรงเรียนต่างๆ ในกลุ่มสหวิทยาเขตได้ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกัน และกัน มีการปรับแผนในการบริหารจัดการด้านต่างๆ ร่วมกัน โดยกำหนดวิสัยทัศน์ของการปรับปรุง และพัฒนาในลักษณะภาพรวมให้ได้

ว่าที่ ร.ต. มานิตย์ ป้อมสุข ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรี (การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 วันที่ 27 – 28 ตุลาคม 2542 โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร) ให้ความเห็นว่า การจัดการศึกษาแบบสหวิทยาเขต เกิดจากปัญหาความเชื่อมั่น (confidence) กล่าวคือ

1. ประชาชนมีความเชื่อมั่นในโรงเรียนต่างๆ แตกต่างกันไป ทำให้เลือกส่งบุตรหลานไปเข้าเรียนในโรงเรียนที่ตนเองเชื่อมั่นมากที่สุด เกิดการแย่งชิงที่นั่งในโรงเรียนบางโรงเรียนในชั้นวิกฤติ
2. โรงเรียนเจริญเติบโตด้านปริมาณห่างไกลกันมาก โรงเรียนที่ได้รับความเชื่อมั่นสูงได้รับการอุดหนุนจากประชาชนมาก โรงเรียนที่ได้ความเชื่อมั่นต่ำได้รับน้อย
3. โรงเรียนที่ได้รับความเชื่อมั่นสูง มีปัจจัยการบริหารมากกว่า และดีกว่า ประชาชนเชื่อว่าผลการศึกษาคงดีกว่า
4. โรงเรียนที่ได้รับความเชื่อมั่นสูง ประชาชนเชื่อว่าการบริหารจัดการ จะทำให้บุตรหลานพอใจมากกว่า

พณฯ พงษ์ไพบูลย์ (2542 : 2) ได้เสนอแนวทางในการบริหารสหวิทยาเขตให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพว่า เป็นความจำเป็นที่จะต้องทำให้ประชาชน เกิดความเชื่อมั่น (public confidence) ว่า ทุกๆ โรงเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนใกล้บ้าน มีการจัดการศึกษาที่น่าไว้วางใจ และเชื่อถือได้เท่าเทียมกัน (accountable) นักเรียนจะมีคุณภาพเท่าเทียมกัน (standardized qualifications) และสหวิทยาเขต คือ วิธีการที่เหมาะสมที่สุดที่จะสร้างความเชื่อมั่นนั้น ในกรณีบางพื้นที่ความเชื่อมั่นไม่ใช่ปัญหาสำคัญที่สุด สหวิทยาเขตก็สามารถช่วยสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาได้ดีในภาพรวม

จากสรุปรายงานการประชุมสัมมนาผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด (การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 วันที่ 27 – 28 ตุลาคม 2542 โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร) เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหวิทยาเขตในปัจจุบัน มีปัญหาการดำเนินงานดังนี้

1. การแบ่งพื้นที่สหวิทยาเขตบางจังหวัดไม่เหมาะสม โดยเฉพาะกรุงเทพฯ ควรปรับปรุงเกณฑ์ใหม่

2. การปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกับกลุ่มโรงเรียน ควรยุบกลุ่มโรงเรียน แต่คงไว้เฉพาะสหวิทยาเขต

3. การใช้ทรัพยากรร่วมกันยังไม่เกิดผลเท่าที่ควร โดยเฉพาะการให้ครูไปช่วยราชการ ทำให้เกิดปัญหา เนื่องจากระเบียบไม่ชัดเจน ควรแก้ไขปรับปรุงระเบียบใหม่

4. การขาดแคลนบุคลากร บางสหวิทยาเขตขาดทุกโรงเรียนช่วยกันไม่ได้ กรมควรจัดงบประมาณจ้างบุคลากร หรือจัดอัตราให้โรงเรียนชนบทที่ขาดมากๆ

นอกจากนี้ ในรายงานดังกล่าวยังได้เสนอให้เห็นถึงคุณลักษณะของโรงเรียนดี หรือโรงเรียนที่มีคุณภาพ จะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญอย่างน้อย 4 ประการ คือ

1. ความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ถ้าสถานศึกษาใดมีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มุ่งมั่นในการพัฒนาสถานศึกษา มุ่งพัฒนาการเรียนการสอน เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ มีความสามารถในการบริหาร มีความสามารถในการประสานงาน ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ และชุมชน จนบรรลุเป้าหมาย

2. ความคาดหวัง และการทุ่มเทของครูต่ออนาคต และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ถ้าครูมีความคาดหวังต่อนักเรียนต่ำ ไม่มีเป้าหมายก็จะทำให้คุณภาพการศึกษาก็จะต่ำไปด้วย แต่ถ้าครูมีความมุ่งมั่น ตระหนักต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองไม่ผลัดภาระหน้าที่ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ก็จะทำให้คุณภาพของการเรียนการสอนจะสูงตามไปด้วย

3. บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาดี สถานศึกษาที่มีคุณภาพ มักจะมีความพร้อมของอาคารเรียน อาคารประกอบ อุปกรณ์การเรียนการสอน และสิ่งแวดล้อมดี มีความร่มรื่น สมดุลของธรรมชาติ ไม่มีนักเรียนที่ติดสารเสพติด

4. การมีส่วนร่วมของชุมชน สถานศึกษาที่ดี และมีคุณภาพจำเป็นต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน การพัฒนา การตรวจสอบคุณภาพ รวมทั้งให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน

นายชุมพล ศิลปอาชา อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 วันที่ 27 – 28 ตุลาคม 2542 โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร) ผู้ดำรงแนวคิด การพัฒนาการศึกษาในลักษณะสหวิทยาเขต ซึ่งเน้นการพัฒนากลุ่มสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน หรือใกล้เคียง มากกว่าการพัฒนาเป็นรายสถานศึกษา กล่าวถึงการพัฒนาสถานศึกษา ให้มีคุณภาพอย่างทั่วถึงตามองค์ประกอบดังกล่าว จะต้องใช้ทรัพยากร การลงทุนให้สูงกว่าเดิมโดยมีเจตนารมณ์ของการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบสหวิทยาเขต คือ ให้เด็กใน

วัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการศึกษาในระดับนี้อย่างทั่วถึง ให้เด็กในวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เรียนใกล้บ้าน เดินทางสะดวก ให้เด็กในวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพทัดเทียมกัน ให้เด็กในวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เรียนอย่างมีความสุข ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญสามประการ คือ เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง และมีคุณภาพทัดเทียมกัน โดยเน้นการพัฒนาพื้นที่ เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัด อย่างกว้างขวาง เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา

การบริหารการศึกษาแบบสหวิทยาเขต

กรมสามัญศึกษาได้นำรูปแบบการบริหารการศึกษาแบบสหวิทยาเขตมาจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบในการจัดการศึกษา ได้แก่ การปฏิรูประบบบริหาร และการจัดการ การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง เพื่อหวังผลว่าคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาจะสูงขึ้นเท่าเทียมกับนานาชาติ ทั้งนี้กรมสามัญศึกษาได้จัดทำเอกสารแนวทางการปฏิรูปการศึกษาชุดการบริหารการศึกษาแบบสหวิทยาเขต พ.ศ.2542 (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2542 : คำนำ) มีสาระสำคัญสรุปว่า

สหวิทยาเขต คือ รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการศึกษา เพื่อมุ่งนำมาแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยมุ่งหวังที่จะให้เกิดความเชื่อมโยงของการศึกษา ในระดับ และประเภทต่างๆ ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาอื่นๆ เพื่อให้บริการการศึกษาสนองต่อความต้องการได้อย่างกว้างขวางทั่วถึง และเป็นธรรม และที่สำคัญเพื่อยกระดับให้การศึกษาทั้งระบบมีคุณภาพใกล้เคียงกัน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ 5 ประการ คือ

1. เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ทัดเทียมกัน
2. เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพ และอยู่ใกล้บ้าน
3. เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู และนักเรียนระหว่างโรงเรียนในสหวิทยาเขต
4. เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันในสหวิทยาเขต และนำระบบการบริหารจัดการมาใช้ในการดำเนินงาน

5. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา

(หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2542 : 1)

การบริหารการศึกษาแบบสหวิทยาเขต กรมสามัญศึกษาได้มีการกระจายอำนาจทางการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากระทรวงศึกษาธิการจึงได้กระจายอำนาจการบริหารให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ และสร้างคุณภาพในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีใน 6 ด้าน คือ

1. การจัดองค์การสหวิทยาเขต

การจัดองค์การ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้มาก เช่น สมยศ นาวิก (2536 : 185) ได้กล่าวว่า องค์การ มีความหมาย คือ ความหมายแรก หมายถึง สถาบันใดสถาบันหนึ่งหรือกลุ่มตามหน้าที่ ความหมายที่สองจะอ้างถึงกระบวนการจัดองค์การ แนวทางที่งานถูกจัดระเบียบและจัดสรรระหว่างสมาชิกขององค์การ เพื่อให้เป้าหมายขององค์การประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับ สมนึก นนธิจันทร์ (2538 : 69) ให้ความหมายว่า organizing เป็นการสรุปแบบการทำงาน มีการแบ่งหน้าที่ แบ่งหน้าที่ ของเขตของงาน ออกเป็นส่วน ๆ ได้งานตามบทบาทและภารกิจ ส่วน กิตติมา ชีรศาสน์ (2539 : 57) ได้สรุปว่า การจัดองค์การ หมายถึง การวางระเบียบใน กิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การสมดุลกันโดยกำหนดว่า ใครมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ อย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการขององค์การบรรลุผลตามที่กำหนดไว้

อุทัย หิรัญโต (2531 : 224 - 225) ได้ให้หลักการในการจัดองค์การไว้แปดประการ คือ วัตถุประสงค์ (objective) ความชำนาญเฉพาะทาง (specialization) การรวมอำนาจบังคับบัญชา (chain of command) เอกภาพการบริหาร (unity of administration) การประสานงาน (co - ordination) อำนาจหน้าที่ (authority) และความรับผิดชอบ (responsibility) กิตติมา ปรีดีดิลก (2529 : 214) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดองค์การ ว่าผู้บริหารต้องจัดองค์การเพื่อให้ทุกคนเข้าใจว่าตนมีหน้าที่ทำอะไรในองค์การ จึงจำเป็นต้องกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน จัดระบบการสื่อสารที่ดี จัดวางความสัมพันธ์ต่างๆ ให้แน่นอน ให้งานกดำเนินไปอย่างมีระบบไม่ขัดแย้งกัน ทั้งนี้เป็นการขจัดอุปสรรคที่เกิดจากการทำงานด้วย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2536 : 62) สรุปว่า องค์การควรจะมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ (objective) หรือจุดมุ่งหมายในการก่อตั้งองค์การ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมหรือผลผลิตขององค์การ

2. โครงสร้าง (struction) องค์การจะต้องมีโครงสร้างโดยมีการจัดแบ่งหน่วยงานภายในตามหลักความชำนาญเฉพาะ มีการกำหนดหน้าที่และความสัมพันธ์ภายในองค์การ

3. กระบวนการปฏิบัติงาน (process) หมายถึง แบบอย่างวิธีปฏิบัติที่เป็นแบบแผนที่คงที่แน่นอน เพื่อให้ทุกคนยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ

4. บุคคล (person) องค์การจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลทั้งในลักษณะกลุ่มคนที่เป็นสมาชิกในองค์การ ซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและยังต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกองค์การด้วย

ธงชัย สันติวงษ์ (2537 : 196) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดองค์การไว้ว่า ในแง่ของนักบริหาร การจัดองค์การที่ดีจะช่วยให้การบริหารเป็นไปโดยสะดวกและง่าย และอีกทั้งช่วยให้การมอบหมายงานสามารถกระทำได้ง่าย ในแง่ขององค์การเป็นโอกาสให้การเจริญเติบโตขององค์การดำเนินไปโดยไม่ขาดตอนหรือสะดุดอยู่กับที่ และ เมธี ปิณฑนันทน์ (2525 : 187) ได้อธิบายถึงประโยชน์ของการจัดองค์การได้เหมาะสมว่า ทำให้ผู้บริหารสามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามความต้องการ ใช้เวลาทรัพยากรให้เป็นระเบียบอย่างมีกระบวนการ เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สะดวกในการมอบหมายงาน การติดต่อสื่อสารและการควบคุม

นโยบายหลักของการรวมโรงเรียนเป็นสหวิทยาเขต (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2542 : 1-10) กล่าวไว้ว่า คือการรวมโรงเรียนโดยพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เป็นหลักเพื่อให้พื้นที่บริการของโรงเรียนต่อเนื่องกัน สะดวกในการรับและกระจายนักเรียนไปในสหวิทยาเขตเดียวกัน คมนาคมติดต่อถึงกันได้สะดวก การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานของรัฐ นอกจากนั้นจะประหยัดและสะดวกในการดำเนินงานอื่นๆ โรงเรียนที่มีปัจจัยการบริหารที่คล้ายกัน และเหตุผลความจำเป็น ให้แต่ละสหวิทยาเขต มีคณะกรรมการบริหารที่ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียนในสหวิทยาเขต และที่ปรึกษาจำนวนหนึ่งตามความเหมาะสม ให้คณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต เลือกกรรมการเป็นประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน และเลขานุการ 1 คน โดยให้ประธาน รองประธานและเลขานุการมีวาระการปฏิบัติงานคราวละ 2 ปี งบประมาณ ให้มีสำนักงานสหวิทยาเขตอยู่ในโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารสหวิทยาเขต

ประธานกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(1) ดำเนินงานของสหวิทยาเขตให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในระบบบริหารการจัดการศึกษาในทุกโรงเรียนในสหวิทยาเขตนั้น

(2) ดำเนินงานของสหวิทยาเขตในรูปแบบของการระดมปัจจัยการบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุดร่วมกัน

(3) พิจารณาให้ความเห็นชอบ เรื่องนโยบายแผนงานของสหวิทยาเขต

- (4) อนุมัติเงินงบประมาณ เพื่อการใช้จ่ายภายในสหวิทยาเขต
- (5) พิจารณาดำเนินการให้ข้าราชการครูไปช่วยปฏิบัติราชการในโรงเรียนอื่นในสหวิทยาเขต เพื่อประโยชน์ในด้านการเรียนการสอน ครั้งละไม่เกิน 1 ปีการศึกษา
- (6) ประเมินผล ติดตาม กำกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
- (7) แต่งตั้งและยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งอนุกรรมการและเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานสหวิทยาเขต

(8) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย
(หน่วยงานนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2542 : 15-11)

นอกจากนี้ หน่วยงานนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2542 : 12 –13) ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการอำนวยการสหวิทยาเขตระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด เป็นประธาน ศึกษาธิการเขตการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่ง ตามความเหมาะสมเป็นที่ปรึกษา ศึกษาธิการจังหวัดเป็นกรรมการ ประธานกรรมการบริหาร สหวิทยาเขตเป็นกรรมการ ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการ 1 คน เป็นรองประธาน ผู้ช่วยผู้อำนวยการสามัญศึกษา จังหวัด 1 คน เป็นเลขานุการ และเจ้าหน้าที่ในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด 1 คน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ในการที่คณะกรรมการอำนวยการสหวิทยาเขตระดับจังหวัด ตามวรรคหนึ่งมีจำนวนน้อยกว่า 5 คน ให้คณะกรรมการอำนวยการสหวิทยาเขตระดับจังหวัด เลือกผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดนั้น เป็นกรรมการให้ครบ จำนวน 5 คน โดยกรรมการที่คณะกรรมการอำนวยการสหวิทยาเขต ระดับจังหวัด เลือกมานั้น ให้มีวาระการปฏิบัติงาน คราวละ 2 ปี งบประมาณ และให้คณะกรรมการอำนวยการสหวิทยาเขตระดับจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (1) จัดตั้งสหวิทยาเขต
- (2) จัดทำแผนแม่บท (master plan) การดำเนินงานสหวิทยาเขตระดับจังหวัด
- (3) รับทราบและพิจารณาอนุมัติแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการ (action plan) ประจำสหวิทยาเขต และให้คำปรึกษาทั้งปวงเกี่ยวกับแผนดังกล่าว
- (4) สนับสนุน ส่งเสริม การปฏิบัติตามแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการ
- (5) รับทราบผลการใช้แผนแม่บทและแผนปฏิบัติการขอสหวิทยาเขต
- (6) พิจารณาคำเสนอของสหวิทยาเขต และจัดสรรปัจจัยการบริหาร
- (7) กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสหวิทยาเขตภายในจังหวัด
- (8) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด ในฐานะประธานกรรมการบริหารสภวิทยาเขตระดับจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ในการบริหารสภวิทยาเขตดังนี้

- (1) แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการสภวิทยาเขตระดับจังหวัดและคณะกรรมการบริหารสภวิทยาเขต
- (2) ประกาศจัดตั้งสภวิทยาเขตตามข้อเสนอของคณะกรรมการอำนวยการสภวิทยาเขตระดับจังหวัด
- (3) ประกาศใช้แผนแม่บทสภวิทยาเขตระดับจังหวัดตามข้อเสนอของคณะกรรมการอำนวยการสภวิทยาเขตระดับจังหวัด
- (4) สนับสนุน ส่งเสริม กำกับและติดตามการปฏิบัติงานของสภวิทยาเขต
- (5) ดำเนินการขยายสภวิทยาเขตตามนโยบายของทางราชการ
- (6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

2. การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ

ได้มีผู้ให้ความหมายของข้อมูลข่าวสารแตกต่างกัน คือ ชัยพจน์ รังงาม(2542:18-21) ให้ความหมายของสารสนเทศว่า หมายถึง การรวมข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนและวิธีการ และลงท้ายออกมาเป็นรายงานการประเมินหรือวิจัย ส่วนสารสนเทศ หมายถึง ชิ้นงานที่รวมข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ข้อเท็จจริงที่ผ่านการประมวลผลแล้ว พร้อมนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ กรมสามัญศึกษา ได้ให้ความหมายในเรื่องนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2542 : บทนำ) ว่า ข้อมูลสารสนเทศ หมายถึง ข้อเท็จจริง หรือการกระทำต่างๆ ที่เป็นตัวเลข สัญลักษณ์ และตัวหนังสือ ที่นำมาวิเคราะห์จัดทำอย่างเป็นระบบให้อยู่ในรูปแบบที่มีความหมาย สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจหรือนำไปใช้ในเรื่องต่างๆ ได้ตามวัตถุประสงค์

การบริหารระบบสารสนเทศ เป็นกระบวนการสำคัญของการพัฒนาสถานศึกษา เข้าสู่มาตรฐานคุณภาพ หรือการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีข้อมูลต่าง ๆ ที่ชี้หรือแสดงสถานภาพหรือมาตรฐานของสถานศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2543 : 37) ในระบบการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุง มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับปัจจัย กระบวนการและผลผลิต ตลอดจนข้อมูลที่แสดงถึงจุดเด่น จุดที่ต้องพัฒนา ซึ่งกรมสามัญศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ ; 2543 : 38) ได้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นของการบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศ ว่า เพื่อเป็นการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานทัดเทียมกัน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยระบบควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบทบทวน-ปรับปรุง และการประเมินเพื่อรับรอง

คุณภาพ ซึ่งทั้งสามระบบจำเป็นต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศทั้งสิ้น กรมสามัญศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ ; 2543 : 35-38) 1-32) ได้กำหนดแนวทางในการวางแผนงาน วิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติทางราชการ คือ ให้มีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูล ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการให้เป็นระบบ สะดวกในการนำมาใช้ ตลอดจนให้มีการจัดทำเอกสาร หรือคู่มือครู คู่มือนักเรียน และให้เผยแพร่แก่ผู้เกี่ยวข้อง

จากข้อมูลที่ได้ศึกษามา พบว่าการพัฒนาศึกษาหรือการพัฒนาโรงเรียน ตลอดจนองค์กรต่างๆ จำเป็นต้องอาศัยข้อมูล และสารสนเทศทั้งในส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนสามารถสืบค้น เพื่อใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ ครูสามารถนำมาใช้ในการเรียนรู้ และฝ่ายบริหารนำมาใช้ในการวางแผนพัฒนาโรงเรียน ใช้ในการประเมิน และการรายงานผลการพัฒนา งานสารสนเทศในทุกองค์ประกอบย่อยให้เชื่อมต่อเป็นเครือข่าย โดยใช้กระบวนการเชิงระบบ จะทำให้ระบบสารสนเทศมีคุณภาพ ซึ่งควรมีลักษณะสำคัญ คือ ง่าย รวดเร็ว ถูกต้อง สมบูรณ์ ชัดเจน กะทัดรัด ยอมรับได้ และตรงกับความต้องการ ซึ่งกระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศจะต้องประกอบด้วย ขั้นตอนสำคัญสี่ขั้นตอน คือ ขั้นการเตรียมการ เป็นขั้นตอนของการเตรียมความพร้อม และวิเคราะห์สถานภาพ ขั้นการออกแบบระบบ เป็นขั้นตอนของการกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดรูปแบบ และวิธีการ ขั้นปฏิบัติตามระบบ เป็นการทำความเข้าใจข้อมูลที่วิเคราะห์แล้ว และลงมือปฏิบัติ ขั้นกำกับติดตาม และประเมินผล เป็นขั้นของการติดตามข้อมูล มาประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยี (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2543 : 38-45)

ในการบริหารการศึกษารูปแบบสหวิทยาเขตนั้น กำหนดให้คณะกรรมการบริหาร สหวิทยาเขต จัดทำการรวบรวมข้อมูลบุคลากรรวมของสหวิทยาเขต เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณาบุคลากรสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน วิเคราะห์และจัดระบบข้อมูลเพื่อการพัฒนางานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับบุคลากรทางการศึกษาตั้งแต่ นักเรียน ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ พนักงาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัสดุ ครุภัณฑ์ การเงิน ข้อมูลที่จะมีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนการสอน หลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ที่จะใช้ร่วมกันในสหวิทยาเขต ตลอดจนให้บริการข้อมูลสารสนเทศแก่ ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2543 : 2)

3. การกำหนดนโยบายและจัดทำแผน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2535 : 3) ให้ความหมายว่า นโยบายของโรงเรียน หมายถึง กรอบหรือแนวทางการดำเนินงานไปสู่ความมุ่งหวังหรือจุดมุ่งหมายสูงสุดที่โรงเรียนต้องการ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 (2531 : 422) ให้ความหมายว่า นโยบาย หมายถึง หลักและวิธีปฏิบัติ ซึ่งเป็นแนวดำเนินการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช(2535 : 3) ได้กำหนดคุณภาพของปรัชญาและนโยบายของโรงเรียนว่าต้องมีความชัดเจน เหมาะสม สามารถเป็นเครื่องมือชี้้นำการดำเนินงานของโรงเรียนได้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2535 : 2) กำหนดตัวชี้คุณภาพไว้ว่า ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียนที่ชัดเจน สอดคล้องกัน เหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ สามารถนำไปปฏิบัติได้ทำให้เกิดแผนงาน โครงการและกิจกรรมที่สอดคล้องกับปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน ทั้งนี้ต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนโครงการ และกิจกรรม นำแผนงานโครงการ นำแผนงาน โครงการและกิจกรรมนั้นไปปฏิบัติจริงตามกำหนด มีการติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาแผนงานและนโยบายให้เหมาะสม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2535 : 3) สรุปว่า ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบแรกของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในการจัดการศึกษาเพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่พึงประสงค์นั้น โรงเรียนจะต้องมีปรัชญาและนโยบายของตนเอง เพื่อจะได้ทำหน้าที่เปรียบเสมือนกรอบช่วยควบคุมการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามแนวทางเดียวกัน

ส่วนเรื่องแผนหรือแผนงานนั้น มีหน่วยงานต่างๆ ให้ความหมาย คือ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2526 : 9) แผนงานเป็นตัวกำหนดทางเลือกที่จะดำเนินการในอนาคต เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยวิธีที่ให้ประโยชน์สูงสุด ดิลก บุญเรืองรอด(2528 : 215) ให้ความหมายของแผนว่า หมายถึง กระบวนการเตรียมการไว้ล่วงหน้า เพื่อให้งานเป็นไปตามเป้าหมาย สามารถใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประโยชน์ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2536 : 80) กล่าวว่า แผนงาน หมายถึง ทางเลือกที่เลือกไว้ล่วงหน้า เพื่อดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างมีระบบเป็นไปตามนโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

แผน หรือแผนงานเป็นงานในหน้าที่ประการแรกของการบริหารหรือของผู้บริหาร การบริหารงานใดๆ ถ้าขาดการวางแผนที่ดี ผลงานที่ได้รับก็ไม่ดีไปด้วย หรืออาจประสบความล้มเหลวไปเลย การทำงานทุกอย่างต้องมีการเตรียมการล่วงหน้า ต้องมีการร่วมกันวางแผนอย่างดีก่อน การวางแผนเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารงานให้บรรลุผลตามเป้าหมาย (กนก จันทร์จรัส . 2526 : 161-163) เนื่องจากการวางแผนช่วยให้การประสานงานจากหน่วยงานต่าง ๆ

ลดการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนและการขัดแย้งกันหมดสิ้นไป (สมบูรณ์ พรหมภาพ ; 2521 : 94) และในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารต้องมีการวางแผน การวางแผนทำให้ผู้บริหารสามารถกำหนดอนาคตของหน่วยงานของตนได้ดี และยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยบรรลุนโยบาย วัตถุประสงค์ในการพัฒนา (อภิภา บุญช่วย 2533 : 51) กรมสามัญศึกษา (2535 : 161-162) อธิบายว่า การวางแผนงานวิชาการ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารต้องวางแผนอย่างรอบคอบและรัดกุม เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การกำหนดงานและโครงการ เพื่อปรับปรุงงานวิชาการ โดยความร่วมมือของครูอาจารย์ในโรงเรียนที่จะช่วยกันศึกษาปัญหาความต้องการ วิเคราะห์นโยบายต่างๆ เพื่อวางแผนการและนำไปสู่การปฏิบัติ ในการวางแผนงานวิชาการ สิ่งที่ผู้บริหารต้องกระตุ้น ดังที่ กรมสามัญศึกษา (2522: 2) ได้เสนอแนะไว้มีสามขั้นตอน ขั้นตอนที่หนึ่ง การกำหนดวัตถุประสงค์และทิศทางของการบริหารงานวิชาการเพื่อให้ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานทุกคนได้ทราบและมีความเข้าใจตรงกัน จะได้ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ขั้นตอนที่สอง การจัดสายบริหารงานวิชาการ เพื่อให้ผู้บริหารกระจายอำนาจให้ครู อาจารย์มีส่วนร่วมมากที่สุด และขั้นตอนที่สาม เป็น การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ เพื่อกำหนดงานที่ต้องปรับปรุงหรือส่งเสริมในแต่ละปี ก่อนที่จะจัดทำเป็นโครงการปฏิบัติงาน ลือชา สร้อยพานและคนอื่น ๆ (2526 : 82) กล่าวว่า การวางแผนงานวิชาการจะดำเนินไปได้ด้วยดีนั้น จะต้องคำนึงถึงการจัดองค์การของงานวิชาการที่เป็นระบบ การวางแผนการประสานงานกับหน่วยงานอื่น และการเตรียมอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ กิติมา ปรีดีดิลก (2529 : 86-88) ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่า การวางแผนงานวิชาการ นอกจากจะให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนแล้ว การจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติ ทำปฏิทินงานและทำแผนงานด้วย

ศรีอรุณ ฤทธิณรงค์ (2524 : 140) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานในหน้าที่ของหัวหน้าภาควิชาในวิทยาลัยครูเกิดและได้สรุปว่า การกำหนดนโยบายและวางแผนงานนั้น จะต้องจัดทำตารางสอนรายวิชาที่จัดสอน จัดวางตัวอาจารย์เข้าสอน เสนอแนะปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำและสนับสนุนให้อาจารย์ทำเอกสาร ดำเนินการประกอบการเรียนการสอนด้วย ในการสัมมนาอาจารย์สถาบันราชภัฏภูเก็ต (2540 : 140) ได้มีการเสนอให้ความสำคัญของนโยบายและแผนว่า จะต้องมีการจัดดำเนินการประชุมเพื่อวางแผนและนโยบายร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานด้าน การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีระบบตามโครงสร้างของหลักสูตร นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องทำหน้าที่ดูแลและควบคุมให้ผู้สอนจัดทำแผนการสอนรายวิชาที่ตนรับผิดชอบ เป็นการกระตุ้นให้เกิดการคิดวางแผนที่จะกระทำไว้ล่วงหน้าก่อนดำเนินการสอน โดยเริ่มตั้งแต่กำหนดจุดมุ่งหมายรายวิชา คัดเลือกเนื้อหาจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน พร้อมทั้งจัดทำเกณฑ์การวัดประเมินผลก่อนทำการสอน จัดพิมพ์แผนการสอนแจ้งให้ผู้เรียนทราบว่าวิชาที่เรียนมี

เป้าหมายอะไร ผู้เรียนควรรู้แค่ไหน ความคาดหวังและความต้องการของผู้สอนเป็นอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนจะได้ปรับตัวและดำเนินกรได้ถูกต้อง

สภาพการบริหารศึกษาในปัจจุบัน จะพบว่ามีปัญหาในการกำหนดนโยบายและจัดทำแผน เนื่องจากการขาดเอกภาพหรือความเป็นหน่วยเดียวกันในลักษณะของภารกิจ แต่ละกรมมีอิสระมากเกินไป ต่างคนต่างทำ ไม่มีความต่อเนื่องในแผนและงบประมาณการบริหารในภาพรวม ไม่สามารถประสานนโยบาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและการเมืองหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2542 : 24-25) ได้กำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดทำแผน มีสาระสำคัญว่า ให้สหวิทยาเขตกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษาจัดทำแผนและไปใช้แผนแม่บท แผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยอาศัยแผนแม่บทของคณะกรรมการอำนวยการสหวิทยาเขตระดับจังหวัดเป็นหลัก แผนงานและโครงการของสหวิทยาเขต ให้มีจุดประสงค์หลักเพื่อให้ทุกโรงเรียนใน สหวิทยาเขต มีมาตรฐานและคุณภาพใกล้เคียงกัน และให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในระบบบริหารจัดการการศึกษาในทุกโรงเรียนในสหวิทยาเขต จัดทำแผนการรับนักเรียนและแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนร่วมกัน โดยในส่วนของแผนพัฒนาการเรียนการสอนให้เน้นความร่วมมือ การใช้ปัจจัยการบริหารร่วมกัน

และยังได้กำหนด ให้สหวิทยาเขตวางแผนจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ตั้งแต่การจัดทำแผนการสอน การจัดตารางสอน รวมทั้งการวัดผลและประเมินผลร่วมกัน โดยสหวิทยาเขตเป็นหน่วยประสานการและร่วมกันจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอน การออกข้อสอบและใช้ข้อสอบร่วมกัน จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน ตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสหวิทยาเขต ประเมินผลการปฏิบัติงานของสหวิทยาเขต และรายงานผลต่อคณะกรรมการอำนวยการสหวิทยาเขตระดับจังหวัด สหวิทยาเขตเผยแพร่กิจกรรมของสหวิทยาเขตต่อสาธารณชนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ปรับปรุง พัฒนาแผนให้มีประสิทธิภาพ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2542 : 24-25)

4. การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดทำแผน (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2542 : 1-4) มีสาระสำคัญคือ การจัดการศึกษาแบบสหวิทยาเขต ในเรื่องการใช้ทรัพยากรร่วมกันส่วนใหญ่จะเป็นการประชุมสัมมนาเชิงวิชาการผลิตสื่อที่โรงเรียนประธานกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนที่มีความพร้อมด้านวัสดุครุภัณฑ์จะให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนขนาดเล็กในสหวิทยาเขตเดียวกัน โดยการให้ยืม หรือให้เปล่าในกรณีที่วัสดุครุภัณฑ์ราคาไม่สูง มีการจัดทำทะเบียนวัสดุ ครุภัณฑ์ของสหวิทยาเขตใน

ส่วนของงบประมาณมีการช่วยเหลือกันในบางสหวิทยาเขตและจัดหางบประมาณของสหวิทยาเขตเอง ทั้งนี้ กรมสามัญศึกษาศึกษาได้ให้แนวทางการบริหารงานในแต่ละด้าน คือ

ด้านบุคลากร การบริหารบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับบุคลากร เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน ได้นำความรู้ ทักษะไปใช้ร่วมกันในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขต โดยที่ บุคลากร หมายถึงบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษา ได้แก่ ครู อาจารย์ ลูกจ้างประจำ (นักการภารโรง ยาม พนักงานขับรถ ฯลฯ) รวมทั้งบุคลากรที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2542 : 57)

ปัญหาใหญ่ของโรงเรียนทั่วไป คือ การขาดครู ดังนั้นการจัดครู อาจารย์ หรือผู้ที่มีความชำนาญไปปฏิบัติการสอน หรือปฏิบัติราชการอื่นต่างโรงเรียนในสหวิทยาเขต จัดลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว ไปปฏิบัติราชการในโรงเรียนอื่นในสหวิทยาเขตที่ขาดแคลน และจำเป็นโดยให้ทุกโรงเรียนดำเนินการ คือ จัดตารางสอนให้เอื้อประโยชน์ต่อการบริหารงานบุคคล และบริหารจัดการการศึกษาร่วมกัน จัดบุคลากรไปปฏิบัติการสอน หรือปฏิบัติราชการอื่นต่างโรงเรียน สหวิทยาเขตกำหนดเวลาที่แน่นอนตามความจำเป็น แต่ไม่เกินครั้งละ 1 ปีการศึกษา บุคลากรที่ไปปฏิบัติการสอน หรือปฏิบัติราชการอื่นต่างโรงเรียนลงเวลามาปฏิบัติราชการ ณ โรงเรียนที่ไปปฏิบัติการสอน หรือปฏิบัติราชการอื่น และให้ถือว่าเวลาของการเดินทาง ราชการดังกล่าวส่งสำเนาหลักฐานบัญชีลงเวลามาปฏิบัติราชการ ไปยังโรงเรียนที่บุคลากรนั้นปฏิบัติ ราชการประจำตามเวลาที่กำหนด โรงเรียนใดได้รับบุคลากรต่างโรงเรียนมาปฏิบัติการสอน หรือปฏิบัติราชการอื่นให้ผู้บริหารโรงเรียนนั้นมีอำนาจบังคับบัญชาบุคลากรผู้นั้นด้วย ผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ไปปฏิบัติการสอน หรือปฏิบัติราชการอื่นต่าง โรงเรียนให้นำไปประกอบการพิจารณาความดีความชอบประจำปีด้วย (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2543 : 13)

ด้านการเงินและพัสดุ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 7) ให้ความหมายว่า การเงิน หมายถึง เงินหรืองบประมาณที่นำมาใช้ในการจัดซื้อหาพัสดุ ค่าบริการต่างๆ ได้แก่ เงินบำรุงการศึกษา เงินที่ราชการจัดให้ (เงินงบประมาณ) เงินบริจาค และอื่นๆ ตามระเบียบของทางราชการ **พัสดุ** หมายถึง วัสดุสิ้นเปลืองใช้แล้วหมดไป เช่น กระดาษ หมึก ซอล์ก เป็นต้น และพัสดุที่ต้องลงทะเบียนพัสดุ ซึ่งต้องมีหลักฐานการรับ และจำหน่ายที่ชัดเจน ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องฉายข้ามศีรษะ โทรทัศน์ วีดีโอ ฯลฯ รวมทั้งสื่อวัฒนธรรมทางการศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ; 2535 : 8) การปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ และคำสั่งมอบอำนาจของกรมสามัญศึกษาเกี่ยวกับการเงิน การพัสดุ เพื่อใช้จ่ายในสหวิทยาเขต (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2543 : 14) หมายถึง การเสนอของบประมาณ การจัดสรรเงินงบประมาณ เพื่อใช้ในการดำเนินงานของสหวิทยาเขต ให้เสนอขอหรือจัดในชื่อของโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นประธานสหวิทยาเขต ทั้งนี้การจ่าย

และการก่อกำหนด ผู้กักเงินงบประมาณของโรงเรียนดังกล่าวให้เป็นไปตามคำสั่งมอบอำนาจของกรมสามัญศึกษา เงิน และทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคโดยมีวัตถุประสงค์สนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานของสหวิทยาเขต ให้ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นประธานกรรมการบริหารสหวิทยาเขตมีอำนาจ คือ พิจารณาการรับบริจาคเงิน หรือทรัพย์สิน โดยให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการก่อกำหนดผู้กัก และอนุมัติจ่ายเงินในวงเงิน เท่ากับเงินงบประมาณที่ได้รับมอบอำนาจจากอธิบดีกรมสามัญศึกษาวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการก่อกำหนดผู้กักการจ่ายเงิน และการบัญชีให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ โดยเก็บหลักฐานการจ่ายไว้ให้พร้อม สำหรับการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษา เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อโรงเรียนอื่นในสหวิทยาเขตเดียวกัน ให้เป็นไปตามที่สำนักงานประมาณอนุมัติ พัสดุดที่ได้รับจาก การรับบริจาค หรือการจัดหาด้วยเงิน ให้โรงเรียนที่เป็นประธานสหวิทยาเขตจัดทำบัญชีวัสดุ หรือทะเบียนครุภัณฑ์ของสหวิทยาเขตแยกต่างหากจากบัญชี หรือทะเบียนของโรงเรียน

การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสหวิทยาเขต (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2543 : 15) ให้ถือปฏิบัติ ดังนี้ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ หรือค่าสอนพิเศษของบุคลากร ซึ่งไปปฏิบัติการสอนที่โรงเรียนอื่นให้เบิกจ่ายจากโรงเรียนที่ไปปฏิบัติการสอน หรือการเบิกจ่ายค่าสอนพิเศษให้เบิกจ่ายได้เฉพาะรายที่มีคาบสอนในโรงเรียนที่ปฏิบัติราชการประจำไม่น้อยกว่าจำนวนหน่วยชั่วโมงที่กรมสามัญศึกษากำหนด สำหรับรายที่เบิกจ่ายค่าสอนพิเศษ ให้งดเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ทั้งนี้จำนวนเงินที่เบิกจ่ายให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ที่จะพิจารณาตามความเหมาะสมของงบประมาณที่มีอยู่ แต่ไม่เกินอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติราชการอื่น ให้เบิกจ่ายจากโรงเรียนที่ปฏิบัติราชการประจำ หรือจากเงินที่ได้รับจัดสรรในการบริหารสหวิทยาเขต หรือเงินบริจาค กรณีมีการเปลี่ยนแปลงประธานกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ให้ส่งมอบเงิน และทรัพย์สิน (ถ้ามี) โดยจัดทำหลักฐานการส่งมอบไว้ต่อกัน ให้คณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขตจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน และการใช้พัสดุร่วมกันให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี ให้ประธานกรรมการบริหารสหวิทยาเขต แจ้งรายละเอียดการรับ - จ่ายเงิน ให้คณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขตทราบทุกเดือน

ด้านอาคารสถานที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 64) ได้เสนอว่า อาคารสถานที่ที่เป็นห้องเรียน ห้องบรรยาย ห้องปฏิบัติการ ห้องทดลอง ควรจัดให้มีพร้อม ถ้ามีการปรับปรุงอาคารสถานที่เหล่านี้ ก็ควรทำล่วงหน้าก่อนที่จะเปิดภาคเรียน นอกจากนี้ควรเตรียมห้องสมุด ซึ่งเป็นส่วนช่วยสนับสนุนการสอนให้เป็นผลดี ควรจัดเตรียมหนังสือ เอกสารต่างๆ ให้พร้อม

รวมทั้งอาคารสถานฝึกงาน สำหรับวิชาการทำงาน และอาชีพ เพื่อให้ได้ฝึกทักษะ ปฏิบัติ และ นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติได้จริง

ในเรื่องของอาคารสถานที่ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่จะมีปัญหาหรือข้อจำกัดที่ว่า อาคารเรียนไม่เพียงพอ ในการสนับสนุนส่งเสริมเพื่อการพัฒนาบุคลากรร่วมกันนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่จะใช้การจัดประชุมสัมมนาเชิงวิชาการเพื่อพัฒนาความรู้ หรือการอบรมผลิตสื่อ อบรมเชิงปฏิบัติการ การใช้ห้องพิเศษ เช่น ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องสื่อนวัตกรรมการเรียน การสอน ห้องประชุม ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ และสนามกีฬา เป็นต้น แต่ก็ไม่สามารถ กระทำ หรือให้ความ ร่วมมือในเรื่องนี้ได้กับโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนที่อยู่ห่างไกล หรือโรงเรียนนอกเมือง

ในการบริหารจัดการตามรูปแบบสหวิทยาเขตนี้ กรมสามัญศึกษา โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดนโยบายและแนวทางในการใช้อาคารสถานที่ไว้ในเอกสาร ประกันคุณภาพ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2542 : บทนำ) มีสาระ กำหนด แนวทางการปฏิบัติให้ประธานสหวิทยาเขตเป็นแกนนำและเป็นผู้ประสาน อำนาจความสะดวก ในการใช้อาคารสถานที่ร่วมกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะมีการใช้อาคารในการจัดประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ ร่วมกัน การบริการห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้แก่โรงเรียนและชุมชน ทั้งนี้ได้กำหนดให้โรงเรียน ที่เป็นประธานของสหวิทยาเขตจัดทำข้อมูลสารสนเทศในเรื่องนี้ด้วย เพื่อให้สามารถประสาน การใช้ได้อย่างสะดวกและเหมาะสม

ด้านสื่อและนวัตกรรม สื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน เป็นอย่างมาก เป็นตัวกลางในการช่วยสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน การวางแผนการใช้สื่อที่เป็น ระบบ และมีประสิทธิภาพเป็นความต้องการที่จะต้องมีในการจัดการศึกษา ซึ่งมีผู้ให้นิยามของสื่อ และนวัตกรรม คือ ชม ภูมิภาค (2520 : บทนำ) ให้ความหมายของสื่อ ว่าหมายถึง ตัวกลางที่ ช่วยนำ และถ่ายทอดความรู้จากครู หรือ แหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ ของการเรียนที่ตั้งไว้ ส่วนนวัตกรรม หมายถึง การกระทำใหม่ๆ จากการนำสื่อ หรือวิธีการที่ใช้ใน แหล่งหนึ่งไปใช้ในอีกแหล่งหนึ่งแล้วเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เป็รื่อง ภูมิท (2519 : บทสรุป) ได้จำแนกประเภทของสื่อ ออกเป็นสามประเภท คือ ประเภทวัสดุ ที่หมายถึง สื่อที่สามารถเก็บความรู้ไว้ในตัวเองได้ ประเภทอุปกรณ์ หมายถึง อุปกรณ์ที่เป็นตัวนำ เพื่อให้ ข้อมูล หรือความรู้ ไปสู่ผู้เรียนได้ และประเภทเทคนิควิธีการ หมายถึง ลักษณะแนวคิด รูปแบบ หรือขั้นตอนในการเรียนการสอน

ข้อจำกัดในเรื่องของสื่อวัสดุ ตลอดจนอุปกรณ์การเรียนการสอนและอุปกรณ์สนับสนุนอื่นๆ เป็นปัญหาที่นับว่าเป็นปัญหาใหญ่เรื่องหนึ่งของการจัดการศึกษาในทุกๆ ระดับชั้น เนื่องจาก การจัดหาสื่อและวัสดุที่เหมาะสมกับสภาพเนื้อหาและสภาพการเรียนการสอน เป็นเรื่องที่ทำได้ไม่มากนัก สื่อที่มีใช้อยู่โดยทั่วไปเป็นสื่อที่ได้จากการจัดหาของโรงเรียน ที่มาจากการจำหน่ายเชิงธุรกิจ เนื้อหาสาระของสื่อแต่ละชิ้นไม่ตรงกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของเนื้อหาที่เรียนหรือที่สอนมากนัก การนำสื่อไปใช้หรือวิธีการใช้ของครู ก็ไม่มีความสมบูรณ์เท่าที่ควร นั่นคือ ครูบางคนยังไม่สัมพันธ์กับการใช้สื่อ หรืออุปกรณ์บางอย่างดี ขั้นตอนและเทคนิคการนำเสนอ ยังไม่เหมาะสมกับการพัฒนาความรู้ นักเรียนขาดโอกาสใช้สื่อหรือขาดโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง การเก็บรักษาสื่อของโรงเรียนหลายแห่งไม่เหมาะสม ทำให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจ

ในการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมทางการเรียนการสอนตามรูปแบบการบริหารการศึกษาของสหวิทยาเขตนั้น กรมสามัญศึกษา โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดทำสื่อและนวัตกรรมไว้ในเอกสารประกันคุณภาพเล่มที่ 3 เรื่องระบบสารสนเทศ (SBN 13-042-044) มีสาระว่า ให้ประธานสหวิทยาเขตเป็นผู้ประสาน จัดให้กำหนดการใช้สื่อและนวัตกรรม และอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อ และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน ซึ่งโรงเรียนในสหวิทยาเขตใดที่มีวัสดุอุปกรณ์และโสตทัศนูปกรณ์พร้อมมากกว่า จะให้ความช่วยเหลือโรงเรียนที่มีความขาดแคลนโดยการให้เปล่า กรณีวัสดุครุภัณฑ์ที่ราคาไม่แพง และหากเป็นครุภัณฑ์ที่มีราคาสูง ก็ใช้วิธีการให้ยืม กับทั้งให้สหวิทยาเขตจัดทำบัญชีวัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์ของสหวิทยาเขตด้วย เพื่อให้สามารถกำหนดการใช้ทรัพยากรร่วมกันได้สะดวก

5. การรับนักเรียน

การวางแผนงานรับนักเรียนเป็นงานพื้นฐานของโรงเรียนที่สำคัญมาก เพราะเป็นตัวกำหนดปริมาณ คุณภาพ วิธีการ ทิศทาง และขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด และยังเป็นตัวกำหนดความเคลื่อนไหวของตัวบุคลากร และทรัพยากรอื่นๆ ในโรงเรียนอีกด้วย ผู้บริหารจึงต้องมีความรอบรู้ ความรู้ และเข้าใจในงานอย่างเพียงพอ ที่สำคัญจะต้องมีสายตาที่กว้างไกล มีจิตใจที่กว้างขวาง จึงจะสามารถวางแผนงานรับนักเรียนได้เหมาะสม เสรี ลาซโรจน์ . (2531 : 200) และ พันธ์ หัสนาคินทร์ (2524 : 62) ได้ให้คำอธิบายในเรื่องนี้ว่า งานของผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับงานวิชาการ ประกอบด้วย งานเกี่ยวกับตัวครู งานเกี่ยวกับตัวนักเรียน งานเกี่ยวกับการจัดโปรแกรม การเรียนการสอน งานเกี่ยวกับการจัดหาอุปกรณ์ และเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่ง เสรี ลาซโรจน์ (2526 : 232) ได้กล่าวถึง งานเกี่ยวกับตัวนักเรียนว่า เป็นเรื่องของการวางแผน

การรับนักเรียนให้ได้ปริมาณตามเป้าหมาย และนโยบายที่กำหนดไว้ การประกาศรับ นักเรียน การรับนักเรียน การจัดการเรียนการสอน การปรับปรุงพัฒนา กิจกรรมนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนเป็นคนดีมีความรู้ มีความสามารถพอที่จะทำมาหาเลี้ยงชีพได้อย่างมีความสุข มีความพอใจตามมาตรฐานและสภาพความเป็นอยู่ ตลอดจนช่วยเหลือพ่อแม่เพื่อนบ้านในสังคมได้ตามสมควร

การจัดการศึกษาในปัจจุบันมีปัญหาในเรื่อง การรับนักเรียนอยู่หลายประการ ประการหนึ่งที่พบเห็นกันเสมอคือ ปัญหาครูขาดและปัญหาครูเกิน เป็นผลให้เกิดปัญหาคุณภาพของโรงเรียนที่แตกต่างกัน พนม พงษ์ไพบูลย์ (2542 : 2) ได้ให้ข้อคิดที่น่าจะเป็นผลมาจากค่านิยมและความศรัทธาของ ผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนใหญ่ ๆ หรือ โรงเรียนประจำจังหวัดที่มีชื่อเสียง ทำให้เกิด ความต้องการและมุนานะหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะให้นุตรหลานของตนได้เข้าในโรงเรียนตามต้องการ เช่น การฝากด้วยอำนาจบารมี การใช้ของกำนัล ตลอดจนการฝากกับนักการเมือง นอกจากนี้ นโยบายเดิมของกรมสามัญศึกษาในเรื่องการรับนักเรียนได้อนุญาตให้โรงเรียนขยายการรับนักเรียนได้ ทำให้โรงเรียนบางแห่งรับนักเรียนเกินแผนที่กรมกำหนด การรับนักเรียนของโรงเรียนลักษณะพิเศษ เช่น โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติฯ เป็นผลให้โรงเรียนต้องรับนักเรียนนอกเขตพื้นที่บริการ ทำให้โรงเรียนขาดห้องเรียน ขาดครู และส่งผลให้โรงเรียนที่มั่งคั่งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลรับนักเรียนไม่ได้เต็มตามแผน โรงเรียนในจังหวัดเดียวกันไม่สามารถเกลี้ยนักเรียนให้เหมาะสมได้ ทำให้เกิดปัญหานักเรียนขาดโอกาสเรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพและอยู่ใกล้บ้าน

กรมสามัญศึกษาได้ตระหนักที่จะพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดในลักษณะของสหวิทยาเขตและสนองนโยบายของกรมกระทรวงศึกษาธิการ จึงจัดให้มีการบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบสหวิทยาเขตขึ้น โดยยึดหลักการใช้ความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนที่มีพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ใกล้เคียงกัน เพื่อให้พื้นที่บริการของโรงเรียนต่อเนื่องเป็นพื้นที่เดียวกัน สะดวกต่อการรับนักเรียนและกระจายนักเรียนไปยังโรงเรียนในสหวิทยาเขตเดียวกัน และมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมกัน แก่ปัญหาการรับนักเรียน (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2542 : บทนำ)

สหวิทยาเขตมีการดำเนินการรับนักเรียนตามนโยบายของกรมสามัญศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2542 : บทนำ) โดยกำหนดให้ประธานสหวิทยาเขตเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการประชุมร่วมกัน กำหนดแนวทางในการรับนักเรียนกำหนดพื้นที่บริการของโรงเรียนและดำเนินการรับนักเรียนในรูปของสหวิทยาเขต กำหนดและจัดทำแผนการรับนักเรียนของ โรงเรียน และสหวิทยาเขต กำหนดวิธีการรับนักเรียนให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติการรับนักเรียนของกรมสามัญศึกษาและถือปฏิบัติ ประชาสัมพันธ์การรับนักเรียนให้ทั่วถึง สรุป และ

รายงานผลการรับนักเรียนต่อสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด / สำนักงานสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต กรมสามัญศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2542 : 6 - 7) ได้เสนอแนวทางใน การบริหารด้านการรับนักเรียนไว้ว่า จะต้องคำนึงถึงสภาพทางภูมิศาสตร์และอื่น ๆ ที่สหวิทยาเขตจะเอื้อต่อกันได้ โรงเรียนขนาดใหญ่หรือ โรงเรียนที่มีชื่อเสียง ควรลดจำนวนการรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ไปเพิ่มจำนวนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สหวิทยาเขตสามารถกำหนดแผนการรับนักเรียนเองแต่ต้องสอดคล้องกับแผนงานของกรมสามัญศึกษาที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นจริง กรมสามัญศึกษาควรยกระดับคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเฉพาะโรงเรียนสร้างใหม่ให้มีคุณภาพดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม อย่างน้อยควรมีอาคารเรียนและอาคารประกอบที่อยู่ในสภาพดี ส่งเสริมการพัฒนางานวิชาการให้อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจในเรื่อง การรับนักเรียนของสหวิทยาเขตให้ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปทราบอย่างทั่วถึง ตลอดจน การสร้างจิตสำนึกให้มีความรู้สึกภูมิใจในการมีส่วนร่วมในสหวิทยาเขตร่วมกัน

6. การกำกับติดตาม ประเมินและรายงานผล

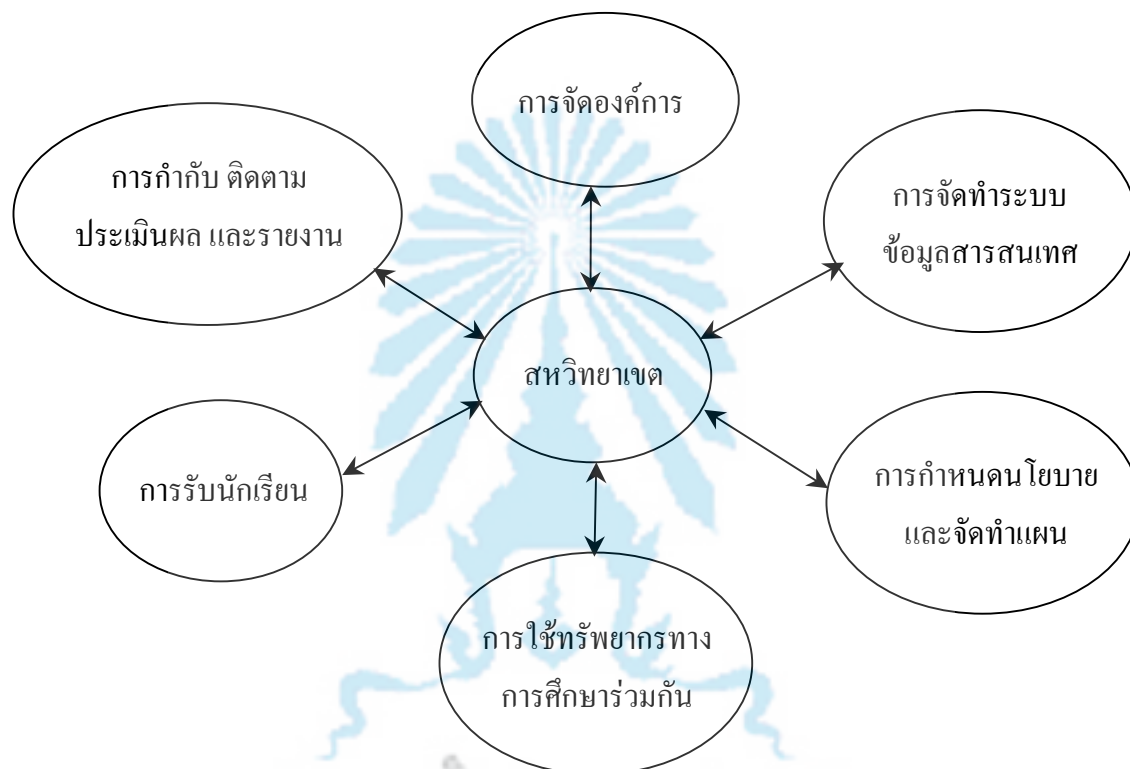
การกำกับติดตาม ประเมิน และรายงานผลสามารถให้ความหมายของแต่ละคำ คือ การกำกับติดตาม (monitoring) หมายถึง การดำเนินการเพื่อทบทวนความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานตามแนวทาง หรือแผนงานที่กำหนดไว้ ด้วยการทบทวนปัจจัยที่เป็นจุดเริ่มต้น (initial review) และทบทวนความก้าวหน้า (reviewing progressing) ในการดำเนินงานตามแนวทาง หรือแผนงานที่ทำ เพื่อให้เกิดการทบทวน และกำหนดรูปแบบกำกับ ติดตาม (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2542 : 8 - 9) และได้กำหนดให้มีองค์ประกอบ คือ การประเมินที่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ การสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร การรายงานผล และได้ให้ความหมายของ การประเมินผล (evaluation) ว่า หมายถึงกิจกรรมต่างๆ ของการประเมิน และรวมถึงการกำกับ ติดตามที่ใช้ในการประมาณผลของความคาดหวังที่จะได้รับการดำเนินงานตามโครงการตาม เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนด (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2542 : 8 - 9)

สังัด อุทรานันท์ (2530 : 279 - 280) ให้ความหมายของการประเมินไว้ว่า หมายถึง การตรวจสอบผลหรือชี้แจงประสิทธิภาพการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ ในสถานการณ์จริง ถ้ามีส่วนไหนที่เป็นอุปสรรคก็ให้มีการแก้ไขให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้

เสนอรูปแบบการประเมินไว้ 3 รูปแบบ คือ การประเมินโดยยึดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (behavioral objectify model) เป็นผลงานการริเริ่มไทเลอร์ (Tyler : 1950) ที่ถือว่าเป็นกระบวนการที่มีจุดเน้น 3 ส่วน คือ จุดหมาย ประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผล และมักจะเรียกกันว่า “tyler loop” การประเมินโดยไม่ยึดเป้าหมาย (goal – free evaluation model) เป็นผลการศึกษาของสไครเวน (ชัยพจน์ รัชงาม . 2542 : 53-56 อ้างอิงจาก Scriven) ซึ่งให้กล่าวว่า ผู้ประเมินจะต้องไม่ลำเอียงหรือนำเอาข้อเขียนของผู้จัดทำโครงการมาเป็นตัวกำหนดความคิดในการประเมิน แต่ควรประเมินผลที่เกิดขึ้นจริงๆ (actual effect) และข้อมูลที่ได้จากการสังเกต มักจะเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ การประเมินการตอบสนอง (responsive model) ได้มีผู้ให้ข้อคิดไว้ว่า ผู้กำหนดรูปแบบควร ได้เสนอให้มีการกำหนดข้อมูลที่จะนำมาประเมิน 3 ประเภท คือ ข้อมูลที่มีก่อนดำเนินการ (antecedents) ข้อมูลระหว่าง ดำเนินการ (transaction) และข้อมูลที่เป็นผลของการดำเนินการ (outcomes) การประเมินผลในลักษณะการตัดสินใจ (decision – making model) เป็นรูปแบบการประเมินผลการปฏิบัติงานจริงที่นิยมกันมากในปัจจุบัน เป็นการประเมินผลระหว่างการทำงาน (formative evaluation) ซึ่งคณะกรรมการสมาคมฟาย เดลตา แคปป่า (Phi Delta Kappa) กำหนดรูปแบบการประเมินผลข้อมูลใน 4 ส่วน คือ ประเมินสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการกำหนดจุดมุ่งหมายที่เรียกว่า “context evaluation” ประเมินทรัพยากรป้อนเข้าซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการทำงาน เรียกว่า “input evaluation” ประเมินกระบวนการทำงานซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เรียกว่า “process evaluation” และประเมินผลผลิตซึ่งเป็นข้อมูลบ่งบอกถึงผลที่ได้จากการทำงาน เรียกว่า “product evaluation” และรูปแบบการประเมินในลักษณะนี้นิยมเรียกกันว่า “CIPP Model”

และในส่วนของการบริหารการศึกษาแบบสหวิทยาเขต กรมสามัญศึกษานั้น ได้กำหนดให้จัดทำตัวบ่งชี้ (indicator) และเครื่องมือในการติดตาม ประเมินผล การดำเนินงาน ประเมินผล และรายงานผลต่อผู้บังคับบัญชาตามสายงาน สรุป และประมวลผลเพื่อพัฒนา และปรับปรุงการดำเนินงานของสหวิทยาเขต เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของสหวิทยาเขต ต่อสาธารณชนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ทั้งนี้ ให้มีการประชุมสัมมนาผู้เกี่ยวข้องเพื่อกำกับติดตาม การดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ; 2542 : 10)

สรุปแนวทางการดำเนินงานสหวิทยาเขต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เนื่องจากรายงานงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา ตามรูปแบบการบริหารการสถานศึกษาแบบสหวิทยาเขต หลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดจัดทำไว้ จึงต้องศึกษาเอกสารที่เป็นผลงานในลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น การศึกษาทัศนคติของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทของหัวหน้าภาควิชา ในกลุ่มวิทยาลัยครู เป็นต้นมาเป็นเครื่องชี้นำในการสนับสนุนการวิจัยดังนี้

ศรีอรุณ ฤทธิรงค์ (2524 : 57) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องงานในหน้าที่และความรับผิดชอบหัวหน้าภาควิชาในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลางสรุปว่า หัวหน้าภาควิชามักจะปฏิบัติงานด้านธุรการการเงินและงานบริหารมากที่สุดส่วนงานด้านวิชาการและงานบริหารบุคคลจัดทำในอันดับรองลงไป ผู้วิจัยได้สรุปคุณลักษณะของหัวหน้าภาควิชาว่าเป็นผู้มีความรู้สูง มีมนุษยสัมพันธ์ดี

มีความยุติธรรม เสียสละ รักความก้าวหน้า ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน มีความรู้ตรงตามสาขาวิชาของภาควิชา

ดวงจิต แก้วอุบล (2538 : 75) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏ ระดับประถมศึกษา พบว่าการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏระดับประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศุภโชค เสือทอง (2527 : 145-146) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ครูอาจารย์ ที่มีความแตกต่างกันในด้านคุณวุฒิ มีทัศนะโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีทัศนะโดยส่วนรวมด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายใน การให้ศึกษาเอกสาร การสาธิตการสอน และการสังเกตการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประสิทธิ์ ระสิตานนท์ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน และเพศต่างกัน มีความสามารถในการบริหารงานด้านการงบประมาณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมปอง นิลล้วน (2530 : 70-80) ได้ทำการศึกษาปัญหาการบริหารบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน และเพศต่างกัน มีประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประยงค์ ชูรักษ์ (2521 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

แบรนส์ฟอร์ด (ประดิษฐ์ สวยถ้ำ.2532 : 45 อ้างอิงจาก Bransford . 1977:2438 - A) ได้ทำการศึกษาบทบาทหัวหน้าภาควิชาของวิทยาลัยในรัฐเท็กซัส โดยการสอบถามความคิดเห็นจากหัวหน้าภาควิชา 133 คน อาจารย์ 121 คน ศึกษานิเทศก์ 36 คน เกี่ยวกับงานสามด้าน ได้แก่ งานบริหาร ทั่วไป งานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในภาควิชาและงานเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา พบว่า บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทในอุดมคติแตกต่างกันทุกด้าน

เชสเตอร์ (มานพ แก้วขาว . 2536 : 43 อ้างอิงจาก Chester . 1966 : 28) ศึกษาการบริหารงานวิชาการสหรัฐอเมริกา พบว่า การจะทำให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพสูงต้องส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดอบรมมีการประเมินผลและติดตามผลการปฏิบัติงาน การสาธิตการสอนตลอดจนการปฐมนิเทศครูใหม่

แมคคาที (สมหมาย หนูเจริญ. 2535 : 465 อ้างอิงจาก Mc.Cathy . 1971 : 705) วิจัยเรื่องบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาและครู พบว่ากลุ่มครูมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ เกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานด้านวิชาการและความรับผิดชอบของคณะกรรมการ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในการบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

จาคอบเสน (สมเกียรติ ติมแก้ว . 2534 : 77 อ้างอิงจาก Jacobsen . 1979 : 5232 - A) ได้วิจัยกระบวนการวางแผนระยะยาว ซึ่งกระทำโดยศึกษาธิการ (Superintendent) โรงเรียนประถมศึกษารัฐอิลลินอยส์ โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติการวางแผนกับความรู้ ความเข้าใจในเทคนิคการวางแผน ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีเทคนิคการวางแผนและกำหนดสิ่งที่คาดหวังแตกต่างกันกล่าวคือ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานสูงมีเทคนิคการวางแผนและกำหนดสิ่งที่คาดหวังได้ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำ

ชวาทส์ (จรัส โพธิศิริ . 2523 : 36 อ้างอิงจาก Schwarts . 1970 : 36 - 38) ได้วิจัยเกี่ยวกับความเป็นผู้นำ ภูมิหลังการศึกษาและประสบการณ์ของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในสหรัฐอเมริกา พบว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนมีประสิทธิภาพในการเป็นผู้นำสูงกว่า

ลี (ปรีชา พรหมจันทร์ .2538 : 45 อ้างอิงจาก Lee . 1974 : 1435 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องหน้าที่ของการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่ในโรงเรียนภาคใต้ของรัฐนิวเม็กซิโก สหรัฐอเมริกา

พบว่า ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิทยุติและประสบการณ์ของครูที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการณ์เทศของครูแตกต่างกันด้วย

อิฟโร (นวลสวาท คำนวณันท์. 2536 : 48 อ้างอิงจาก Evenro . 1984 : 2417 - A) ได้ศึกษาปัญหาของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูในโรงเรียนประถมศึกษาชนบทของหน่วยบริการการศึกษาของรัฐจอร์เจีย สหรัฐอเมริกา พบว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครูต่อปัญหาของผู้บริหาร โรงเรียนจำแนกตามวุฒิ และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและต่างประเทศที่ผ่านมา เป็นที่น่าสังเกตได้ว่า ตัวแปรวุฒิการศึกษาและประสบการณ์หรือตำแหน่งของงานมีทั้งแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่ มีความแตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นที่เข้าใจได้ว่า ตัวแปรทั้งสอง คือวุฒิทางการศึกษาและ ประสบการณ์ หรือภาระงานตามตำแหน่งหน้าที่ ย่อมมีผลต่อระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ที่มีต่อการบริหารการศึกษาแบบสหวิทยาเขต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ในบทนี้เป็นการเสนอวิธีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีการสร้างเครื่องมือ วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล วิธีการจัดทำข้อมูล และสถิติที่การวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ คณะผู้บริหาร หรือ ผู้ช่วยผู้บริหาร ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด ให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ในแต่ละสหวิทยาเขตที่โรงเรียนสังกัดอยู่ ทั้ง 5 จังหวัดภายในเขตการศึกษา 4 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 79 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เพื่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ตัวแทนของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เกรจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 68 คน โดยการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ตามลักษณะของตัวแปร ดังปรากฏรายละเอียด ใน ตาราง 1 ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกรายจังหวัดที่ตั้งสหวิทยาเขต

จังหวัด	จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง		
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
จังหวัดกระบี่	17	15	88.23
จังหวัดตรัง	28	24	85.71
จังหวัดพังงา	13	11	84.62
จังหวัดภูเก็ต	10	9	90.00
จังหวัดระนอง	11	9	81.82
รวม	79	68	86.07

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือขึ้นชุดหนึ่ง โดยอาศัยหลักเกณฑ์การบริหารสหวิทยาเขต กรมสามัญศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ สหวิทยาเขต และ ตำแหน่ง เป็นแบบเติมคำและ สำรจรายการ (check – list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 มีลักษณะเป็นเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแนวคิดของ ไลเคิร์ต (Likert . 1967 : 90-95) มี 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานมาก
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended questionnaire) เพื่อให้กรรมการบริหารสหวิทยาเขตได้เสนอแนะปัญหาเพื่อการพัฒนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต

วิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยดำเนินการสร้างขึ้นตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า หลักการ แนวปฏิบัติ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ขอบเขตและสาระสำคัญเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสหวิทยาเขต กรมสามัญศึกษา และสร้างแบบสอบถามขึ้น 1 ชุด ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบส่วนตัว ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานการบริหารการศึกษาแบบสหวิทยาเขต ประกอบด้วย ข้อคำถาม 50 ข้อ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหาร 6 ด้าน คือ

- 1.1 การจัดระบบข้อมูลข่าวสาร
- 1.2 การกำหนดนโยบายและจัดทำแผน
- 1.3 การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน
- 1.4 การรับนักเรียน
- 1.5 การกำกับติดตามประเมินผลและรายงานผล

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม ตลอดจนให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

3. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง พร้อมให้คำปรึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงอีกครั้ง โดยประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่างๆ 3 คน คือ

- ผศ. ศึกษาศิษฐ์ มณีพันธ์ อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏภูเก็ต
- นายสุพจน์ เพ็ญจรัส หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4
- นายนพดล กิตติกุล ศึกษาานิเทศก์ สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดภูเก็ต

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงครั้งสุดท้าย ไปทดลองใช้ (try – out) กับข้าราชการครู โรงเรียนสตรีภูเก็ต ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำผลไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha – coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.9025 ซึ่งเป็นค่าที่สูงและเชื่อถือได้ จึงนำแบบสอบถามออกไปเก็บข้อมูล

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตและแนะนำตัวผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยทักษิณ ไปถึงผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ทุกโรงเรียน ภายในเขตการศึกษา 4 รวมจำนวน 74 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยออกเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
3. ประสานงานกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ส่งแบบสอบถามคืน ตามวันและเวลาที่กำหนด เพื่อขอให้จัดทำและส่งแบบสอบถามคืนอีกครั้งหนึ่ง
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา คัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย

วิธีจัดการกับข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา วิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window Version 9.0 ตามลำดับ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว นำมาแยกกลุ่มตามที่ตั้งสหวิทยาเขต
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 เป็นตัวแปรที่มีค่าการวัดในมาตราส่วนอันตรภาค (interval scale) โดยใช้แบบวัดประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยการปฏิบัติงานใน 6 ด้าน รวมข้อคำถาม 50 ข้อ คะแนนอยู่ระหว่าง 50 – 250 นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) นำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมิน และแนวคิดของเบสต์ (Best . 1977 : 174) และแปลผลดังนี้
 - 3.6668 – 5.0000 หมายถึง การปฏิบัติงานของกรรมการอยู่ในระดับมาก / ดี
 - 2.3334 – 3.6667 หมายถึง การปฏิบัติงานของกรรมการอยู่ในระดับปานกลาง
 - 1.0000 – 2.3333 หมายถึง การปฏิบัติงานของกรรมการอยู่ในระดับน้อย
3. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โดยใช้แบบทดสอบค่าเอฟ (F – test)
4. ประมวลผลความถี่ปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (statistics package for the social sciences – SPSS) สำหรับวินโดวส์ เพื่อหาค่าสถิติต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละ (percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean)
3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
4. ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient)
5. ค่าแบบทดสอบค่าเอฟ (F – test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทนี้เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์จังหวัด อาจารย์ ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โดยนำเสนอในรายละเอียดเกี่ยวกับสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ กำหนดสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (sample size)

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย (Mean)

SD แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ (F - test)

P แทน ความน่าจะเป็น (probability)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอเป็น 5 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมของเขตการศึกษา 4 เสนอรายละเอียดที่มาของแบบสอบถามและรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ จำแนกตามรายจังหวัด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต แต่ละจังหวัดกับจังหวัดอื่นภายในเขตการศึกษา 4

ตอนที่ 4 ประมวลปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย
ปรากฏรายละเอียดตามตาราง 2

ตาราง 2 รายละเอียดเกี่ยวกับที่มาของแบบสอบถาม

จังหวัด	ส่งไป	รับคืน	ร้อยละ	สมบูรณ์	ร้อยละ
กระบี่	15	15	100.00	15	100.00
ตรัง	24	24	100.00	24	100.00
พังงา	11	11	100.00	11	100.00
ภูเก็ต	9	9	100.00	9	100.00
ระนอง	9	9	100.00	9	100.00
รวม	68	68	100.00	68	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า แบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 68 ชุด แบ่งเป็นจังหวัด
กระบี่ 15 ชุด จังหวัดตรัง 24 ชุด จังหวัดพังงา 11 ชุด จังหวัดภูเก็ต 9 ชุด จังหวัดระนอง 9 ชุด
ได้รับกลับคืน 68 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 และแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ จำนวน 68 ชุด
คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกรรมการบริหารสหวิทยาเขต สังกัด
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ปรากฏรายละเอียดตามตาราง 3 – 8

ตาราง 3 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับการ
ปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 4
(N = 68)

ที่	$\bar{X}$	การปฏิบัติงาน	SD	ระดับ การปฏิบัติงาน	
1		การจัดองค์การสหวิทยาเขต	3.7029	.5405	มาก
2		การจัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร	3.4411	.8048	ปานกลาง
3		การกำหนดนโยบายและจัดทำแผน	3.5161	.5801	ปานกลาง
4		การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน	3.0708	.6964	ปานกลาง
5		การรับนักเรียน	4.3970	.6095	มาก
6		การกำกับติดตามประเมินผลและรายงานผล	3.3466	.6702	ปานกลาง
		รวม	3.5791	.5388	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานของกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดองค์การสหวิทยาเขต และด้านการรับนักเรียน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

(ข้อมูลค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต รายจังหวัด ปรากฏในภาคผนวก ค. ตาราง 12 – 16)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหาร
มหาวิทยาลัย ระหว่างจังหวัดภายในเขตการศึกษา 4 เป็นรายด้าน ปรากฏรายละเอียดดังตาราง 4 - 9

ตาราง 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย
ด้านการจัดองค์การบริหารมหาวิทยาลัย ตามตัวแปรจังหวัด

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	4	.5200	.1300	.4300	.7860
ภายในกลุ่ม	63	19.0590	.3030		
รวม	67	19.5790			

จากตาราง 4 แสดงว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย ด้านการจัด
องค์การบริหารมหาวิทยาลัย ของแต่ละจังหวัดภายในเขตการศึกษา 4 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 5 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ด้านการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร ตามตัวแปรจังหวัด

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	4	3.9950	.9990	1.5970	1.8600
ภายในกลุ่ม	63	39.4090	.6260		
รวม	67	43.4050			

จากตาราง 5 แสดงว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ด้านการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร ของแต่ละจังหวัดภายในเขตการศึกษา 4 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต
ด้านการกำหนดนโยบายและการจัดทำแผน ตามตัวแปรจังหวัด

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	4	1.4770	.3690	1.104	.3630
ภายในกลุ่ม	63	21.0750	.3550		
รวม	67	22.5520			

จากตาราง 6 แสดงว่า การปฏิบัติงานของกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ด้านการกำหนดนโยบายและการจัดทำแผน ของแต่ละจังหวัดภายในเขตการศึกษา 4 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต
ด้านการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน ตามตัวแปรจังหวัด

แหล่งความแปรปรวน	df	Ss	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	4	1.8010	.4500	.8240	.4560
ภายในกลุ่ม	63	30.3620	.4870		
รวม	67	32.4930			

จากตาราง 7 แสดงว่า การปฏิบัติงานของกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ด้านการใช้ทรัพยากร
ทางการศึกษาร่วมกัน ของแต่ละจังหวัดภายในเขตการศึกษา 4 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต
ด้านการรับนักเรียน ตามตัวแปรจังหวัด

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	4	1.7660	.4410	1.2020	.3190
ภายในกลุ่ม	63	23.1260	.3670		
รวม	67	24.892			

จากตาราง 8 แสดงว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ด้านการรับ
นักเรียน ของแต่ละจังหวัดภายในเขตการศึกษา 4 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต
ด้านการกำกับติดตามประเมินและรายงานผล ตามตัวแปรจังหวัด

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	4	1.8430	.4610	1.0270	.4000
ภายในกลุ่ม	63	28.2520	.4480		
รวม	67	30.0950			

จากตาราง 9 แสดงว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ด้านการกำกับติดตามประเมินและรายงานผล ของแต่ละจังหวัดภายในเขตการศึกษา 4 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต
โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้านของแต่ละจังหวัด ภายในเขตการศึกษา 4

แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	4	.640	.1600	.5360	.7100
ภายในกลุ่ม	63	18.8150	.2990		
รวม	67	19.4560			

จากตาราง 10 แสดงว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ของแต่ละจังหวัดภายในเขตการศึกษา 4 ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ประมวลปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ปรากฏรายละเอียดดังตาราง 11

ตาราง 11 ความถี่ของปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต กรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 4

ประเด็นปัญหา	ความถี่
การจัดองค์การบริหารสหวิทยาเขต	
1. มีการบริหารงานที่สับสน เนื่องจากโรงเรียนมีการเข้าซ้อนหลายรูปแบบ เช่น กลุ่มโรงเรียนของกรมวิชาการ กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขต เป็นการเพิ่มการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอน	15
2. ประธานสหวิทยาเขตขาดอำนาจในการบริหารสหวิทยาเขตที่ชัดเจนและเป็นอิสระ โดยเฉพาะด้านบุคลากรและงบประมาณ	13
3. บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการบริหารสหวิทยาเขต	6
4. บางสหวิทยาเขต เป็นการรวมกันของโรงเรียนขนาดเล็กหลายโรงเรียนซึ่ง ไม่สามารถให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะเรื่องบุคลากรที่จะไปช่วยสอนและงบประมาณ	5
5. สหวิทยาเขตยังไม่มีสำนักงาน และขาดบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานที่จะปฏิบัติงานโดยตรง	5
6. ในสหวิทยาเขต ประกอบด้วยโรงเรียนที่ตั้งอยู่ห่างไกลกันมาก เป็นเหตุของปัญหาการคมนาคม การสื่อสาร ค่าใช้จ่าย	4
7. การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูง ทำให้ผู้ปฏิบัติงานไม่มั่นใจในการดำเนินการ ทำให้การจัดกิจกรรมไม่ต่อเนื่องและขาดความจริงจัง	3
8. ผู้บริหารโรงเรียนบางคนยังยึดติดกับโรงเรียนของตนเอง ไม่เสียสละ ไม่ให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง	2

ตาราง 11 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	ความถี่
การจัดระบบข้อมูลข่าวสาร	
1. ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบเฉพาะด้าน	8
2. ยังไม่มีการจัดทำข้อมูลนักเรียนระดับสหวิทยาเขตเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการศึกษา และเผยแพร่แก่ชุมชน	4
3. ความก้าวหน้าทัดเทียมกันของข้อมูลข่าวสารจะช่วยให้โรงเรียนสามารถพัฒนาได้ พร้อมเพรียงกัน แต่ประธานสหวิทยาเขตไม่สามารถจัดให้มีได้	2
การกำหนดนโยบายและจัดทำแผน	
1. การแจ้งกรอบงาน หรือการจัดสรรงบประมาณล่าช้ามาก ทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติการได้ ต้องเร่งรีบใช้งบประมาณเมื่อใกล้สิ้นปีงบประมาณ ทำให้ขาดคุณภาพ	18
2. สหวิทยาเขตมีแผนปฏิบัติการที่สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน แต่ส่วนมากชุมชนจะให้การสนับสนุนกับโรงเรียนโดยตรง โดยเฉพาะกับโรงเรียนที่มีชื่อเสียงและอยู่ในความนิยมอยู่แล้ว	11
3. กิจกรรมที่โรงเรียนในสหวิทยาเขตเดียวกันดำเนิน แม้จะเป็นกิจกรรมเดียวกัน แต่ดำเนินการแตกต่างกัน	8
4. สหวิทยาเขตไม่มีอิสระในการดำเนินกิจกรรมพัฒนา เพราะกิจกรรมทุกกิจกรรมถูกกำหนดเป็นกรอบงานไว้แล้ว	6
5. ครู อาจารย์ และชุมชน ยังไม่เข้าใจในนโยบายการบริหารและไม่ตระหนักในเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	5
6. ครู อาจารย์ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5
7. การส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเชิงปฏิบัติ หรือวิจัยในชั้นเรียน ยังมีน้อย	5
8. สหวิทยาเขตส่วนใหญ่ยังไม่ได้จัดทำแผนแม่บท มีแต่แผนปฏิบัติการประจำปีและโครงการ	4
9. คณะกรรมการสถานศึกษาหาบุคคลมาเป็นกรรมการค่อนข้างยาก	1

ตาราง 11 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	ความถี่
การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน	
1. โรงเรียนในสหวิทยาเขตเดียวกัน มีจำนวนครูขาดเกณฑ์คล้ายกัน โดยเฉพาะในสาขาวิชาเฉพาะ เช่น ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ เคมี เป็นต้น	22
2. การใช้แผนการสอน การวางแผนการประเมินและวัดผลร่วมกัน โดยใช้ข้อสอบชุดเดียวกันทั้งสหวิทยาเขต ยังไม่สามารถดำเนินการได้	22
3. ครูส่วนใหญ่มีงานมากอยู่แล้ว ไม่สามารถไปช่วยเหลือโรงเรียนอื่น	19
4. การกำหนดเรื่องการลงเวลาของครูที่จะไปสอนที่โรงเรียนอื่นในสหวิทยาเขต ต้องสอนในโรงเรียนตนเองให้ได้ 15 คาบ จึงจะเบิกเบี้ยเลี้ยงได้ จึงไม่เอื้อให้ครูไปสอน	14
5. การขาดแคลนงบประมาณของโรงเรียนขนาดเล็ก มักไม่ค่อยได้รับการแก้ปัญหาอย่างแท้จริง ชุมชนไม่ค่อยร่วมมือ เพราะมักยึดติดกับความสัมพันธ์ส่วนตัวและค่านิยมที่เกี่ยวกับชื่อเสียงของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่จะได้เปรียบกว่า	10
6. ประธานสหวิทยาเขตไม่มีอำนาจบริหารจัดการภายในสหวิทยาเขตที่ชัดเจน มีแต่หน้าที่	6
7. การพิจารณาความดีความชอบจากเงินช่วยเหลือของแต่ละโรงเรียน ไม่มีเกณฑ์ที่ชัดเจนและความยุติธรรม	3
8. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามีมากในภาพรวมของโรงเรียน สำหรับภาพรวมของสหวิทยาเขตยังมีน้อย	3
9. การนำนักเรียนไปเรียนร่วมกับโรงเรียนอื่น ทำได้ยาก	2
การรับนักเรียน	
1. ชุมชนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียนเกี่ยวกับคุณภาพที่ไม่ทัดเทียมกัน ทำให้ยังมีความเชื่อ ความศรัทธา ค่านิยมที่จะส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียง	24
2. ยังมีระบบการฝากเข้าเรียน ทำให้โรงเรียนจำเป็นต้องรับนักเรียนนอกพื้นที่บริหาร เป็นการทำให้เกิดปัญหาขาดครู ขาดอาคารสถานที่	19
3. ไม่สามารถเคลื่อนย้ายนักเรียนไปให้โรงเรียนอื่นได้แม้เป็นโรงเรียนที่อยู่ใกล้กัน เนื่องจากอยู่คนละสหวิทยาเขต	16
4. รับนักเรียนไม่ได้ตามแผน โรงเรียนขนาดใหญ่รับนักเรียนเกินแผน แต่โรงเรียนขนาดเล็กรับได้ไม่เต็มแผน	9

ตาราง 11 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	ความถี่
การกำกับติดตามประเมินและรายงานผล	
1. ขาดคู่มือการดำเนิน ขาดเครื่องมือการติดตามที่เที่ยงตรงและรูปแบบการติดตามผลที่ชัดเจน	20
2. การประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชนมีน้อย ทำให้การบริหารแบบสหวิทยาเขตไม่เป็นที่ยอมรับและทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร	17

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา
ในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 บทนี้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย
การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลอภิปรายผล ข้อเสนอแนะทั่วไป และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป
ไปตามลำดับ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา ของจังหวัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 4
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 ตามตัวแปรจังหวัดที่ตั้งสหวิทยาเขต

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมจากผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกรรมการ
บริหารสหวิทยาเขต คือ ผู้บริหารโรงเรียนและบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการสามัญศึกษา
จังหวัดให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการบริหารสหวิทยาเขต จำนวน 79 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 จำนวน 74 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัย
หลักเกณฑ์การบริหารสหวิทยาเขต กรมสามัญศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบ
สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ สหวิทยาเขต และ ตำแหน่ง เป็นแบบเดิมคำและสำรวจรายการ
(check – list) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของกรรมการบริหารสหวิทยา
เขต โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 มีลักษณะเป็นเป็นมาตราส่วน
ประมาณค่า (rating scale) ตามแนวคิดของ ไกลเคิร์ต (Likert . 1967 : 90-95) มี 5 ระดับ ประกอบ

ด้วยข้อคำถาม 50 ข้อ ข้อที่ 1 – 10 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการจัดการบริหารสหวิทยาเขต ข้อที่ 11 - 15 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารปฏิบัติงานด้านการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ ข้อที่ 16 – 25 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและจัดทำแผน ข้อที่ 26 – 36 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน ข้อที่ 37 - 43 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการรับนักเรียน ข้อที่ 44 – 50 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการการกำกับติดตามและรายงานผล ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended questionnaire) เพื่อให้กรรมการบริหารสหวิทยาเขตได้เสนอแนะปัญหาเพื่อการพัฒนาการปฏิบัติงานของสหวิทยาเขต ซึ่งแบบสอบถามนี้เมื่อได้รับการปรับปรุงตามคำแนะนำจากคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญจนเป็นที่พอใจในความเที่ยงตรงแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้กับคณะอาจารย์โรงเรียนสตรีภูเก็ต สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดภูเก็ต ปีการศึกษา 2543 จำนวน 40 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9025

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยของหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ถึงผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน หรืออาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ของสหวิทยาเขตต่าง ๆ ในจังหวัดในเขตการศึกษา 4 จำนวน 74 โรงเรียน ซึ่งมีกรรมการจำนวน 79 คน ซึ่งปรากฏว่าแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 68 ชุด ได้รับคืนมาจำนวน 68 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของแบบสอบถามที่ส่งไป เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์แล้ว พบว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้ง 68 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้คอมพิวเตอร์ ตามโปรแกรม SPSS for Window (statistical package for the social sciences for windows) ดังนี้

1. หาค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของข้อมูลตอนที่ 1
2. หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ของข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของเบสส์
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติงานตามตัวแปรจังหวัดด้วยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F - test) ตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

4. ประมวลปัญหาด้วยตนเอง ด้วยวิธีจัดกลุ่มปัญหา แล้วจัดลำดับความถี่ของข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 4 จำนวน 68 ชุด สรุปได้ดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 มีผลการปฏิบัติงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดองค์การบริหารสหวิทยาเขต และด้านการรับนักเรียน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ด้านการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร ด้านการกำหนดนโยบายและจัดทำแผน ด้านการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน ด้านการกำกับติดตามประเมินผลรายงานผล มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขตตามตัวแปร จังหวัด พบว่า การปฏิบัติงานในภาพรวมและรายด้าน ตามตัวแปรจังหวัดไม่แตกต่างกัน

3. สรุปปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ดังนี้ ด้านการจัดองค์การบริหารสหวิทยาเขต มีปัญหามากเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสับสนเนื่องจากโรงเรียนมีการเข้าซ้อนหลายรูปแบบ ประธานสหวิทยาเขตขาดอำนาจในการบริหารสหวิทยาเขตที่ชัดเจน และชุมชนที่มีความรู้ความสามารถไม่ได้มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต เป็นต้น ด้านการจัดระบบข้อมูลข่าวสาร มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดบุคลากรที่รับผิดชอบเฉพาะด้าน และยังไม่มีการจัดทำข้อมูลนักเรียนระดับสหวิทยาเขต เป็นต้น ด้านการกำหนดนโยบายและจัดทำแผน มีปัญหาเกี่ยวกับการแจ้งกรอบงานหรือการจัดสรรงบประมาณล่าช้า ชุมชนให้การสนับสนุนกับโรงเรียนโดยตรง โดยเฉพาะกับโรงเรียนที่มีชื่อเสียง เป็นต้น ด้านการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน มีปัญหาเกี่ยวกับการที่โรงเรียนในสหวิทยาเขตเดียวกันขาดเกณฑ์เหมือนกัน ท โดยเฉพาะในวิชาฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ ยังไม่สามารถใช้แผนการสอน วางเกณฑ์ประเมิน และวัดผลร่วมกันได้ และครูส่วนใหญ่มีงานมากอยู่แล้ว ไม่สามารถไปช่วยสอนโรงเรียนอื่นได้ ด้านการรับนักเรียน มีปัญหาเกี่ยวกับชุมชนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียนเกี่ยวกับคุณภาพที่ไม่เท่าเทียมกัน ทำให้ยังมีค่านิยมที่จะส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียง และมีการฝากเข้าเรียน ทำให้เกิดปัญหาขาดครู และบางโรงเรียนไม่สามารถเกลี้ยนักเรียนไปยังโรงเรียนอื่นได้ แม้จะอยู่ในสหวิทยาเขตเดียวกัน เป็นต้น ด้านการกำกับติดตามประเมินผลและรายงานผล มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดคู่มือ ขาดรูปแบบ และเครื่องมือติดตามที่เที่ยงตรง ตลอดจนการประชาสัมพันธ์กิจการของสหวิทยาเขตยังมีน้อย

จากปัญหาที่ได้ประมวลมาดังกล่าว ผู้บริหารควรที่จะได้นำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต อันจะเป็นการสนองนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในอนาคต

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 4 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 ปรากฏผลว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดองค์การบริหารสหวิทยาเขตและด้านการรับนักเรียน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ด้านการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร ด้านการกำหนดนโยบายและจัดทำแผน ด้านการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน ด้านการกำกับติดตามประเมินผลรายงานผล มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ ด้านการจัดองค์การบริหารสหวิทยาเขตและด้านการรับนักเรียน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก น่าจะเป็นเพราะว่าคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขตมีความตระหนักในการบริหารโรงเรียนตามรูปแบบสหวิทยาเขต มีความตั้งใจในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชงชัย สันติวงษ์ (2523 : 196) เกี่ยวกับองค์การและการบริหาร ได้กล่าวไว้ว่า การจัดองค์การที่ดีจะช่วยให้การบริหารเป็นไปได้สะดวกและง่าย ก่อให้เกิดประโยชน์ทางการเรียนสูงสุด และแนวคิดของ เมธี ปิณฑนันทน์ (2525 : 187) เรื่องการบริหารการศึกษา ที่กล่าวถึงการ้องค์การที่เหมาะสมว่า จะทำให้ผู้บริหารสามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามต้องการ ใช้เวลา ทรัพยากร ได้เป็นระเบียบอย่างมีกระบวนการ และหลักการรวมโรงเรียนเป็นสหวิทยาเขต ซึ่ง หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2542 : 1-10) กล่าวว่า การรวมโรงเรียนเข้าเป็นสหวิทยาเขต เป็นการรวมโรงเรียนโดยพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เป็นหลัก เพื่อให้พื้นที่การบริการของโรงเรียนต่อเนื่องกัน สะดวกในการรับและกระจายนักเรียนไปในสหวิทยาเขต ซึ่งงานการรับนักเรียนเป็นงานที่ต้องดำเนินการในระยะสั้น และกระทำอย่างต่อเนื่องทุก ๆ ปี ประกอบกับเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจอยู่ในการติดตามเฝ้าดูของทุกฝ่าย ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูง ครู อาจารย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ปกครองนักเรียนและตัวนักเรียน ตลอดจน ชุมชน และกรมสามัญศึกษา ซึ่งได้ร่วมกับโรงเรียนในสังกัดวางแผนการรับนักเรียนไว้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะด้านวิธีการ ปริมาณที่จะรับ การวางตัวผู้รับผิดชอบและทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในโรงเรียน สอดคล้องกับแนวทางและนโยบายการแก้ปัญหาการรับนักเรียนของกรมสามัญศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ ; 2542 : 6-7) ที่

ว่า ให้โรงเรียนขนาดใหญ่ หรือโรงเรียนที่มีชื่อเสียงลดจำนวนการรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ไปเพิ่มการรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และให้สหวิทยาเขตสามารถกำหนดการรับนักเรียนเองตามข้อมูลพื้นฐานที่เป็นจริงในสหวิทยาเขตนั้นๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ เสรี ลาซโรจน์ (2531 : 200) เรื่องการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ที่ว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีสายตากว้างไกล มีจิตใจที่กว้างขวาง จึงสามารถวางแผนการรับนักเรียนได้เหมาะสม และสอดคล้องกับแนวคิดของ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534 : 132) ที่กล่าวถึง หลักการบริหารการศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องว่า เป็นเรื่องของการวางแผนการรับนักเรียนให้ได้ปริมาณตามเป้าหมายและนโยบายที่กำหนดไว้ การประกาศรับ การรับ การจัดการเรียนการสอน การปรับปรุงพัฒนา การจัดกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งนักเรียน ฯ สอดคล้องกับข้อคิดของ พนม พงษ์ไพบูลย์ (2542 : 2) เกี่ยวกับปัญหาการขาดครู ปัญหาครูเกิน ว่า น่าจะเป็นผลมาจากค่านิยมของความศรัทธาของผู้ปกครองและตัวนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนใหญ่ ๆ หรือ โรงเรียนประจำจังหวัดที่มีชื่อเสียง ทำให้เกิดความต้องการและมีความมูมานะที่จะให้บุตรหลานได้ เข้าเรียนด้วยวิธีการฝากผู้มีบารมี นักการเมือง การใช้ของกำนัล ฯ

ด้านการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร ด้านการกำหนดนโยบายและจัดทำแผน ด้านการใช้ทรัพยากรทาง การศึกษาร่วมกัน ด้านการกำกับติดตามประเมินผลรายงานผล มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง น่าจะเป็นเพราะว่ารูปแบบการบริหารที่นำมาใช้เป็นปีแรกนี้ยังไม่ได้กำหนดบทบาทและกำหนดตำแหน่งบุคลากรที่จะปฏิบัติงานมาให้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานการบริหารสหวิทยาเขต ของกรมสามัญศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2542 : บทนำ) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารระบบข้อมูลข่าวสารเป็นกระบวนการสำคัญของการพัฒนาสถานศึกษาเข้าสู่มาตรฐานคุณภาพหรือประกันคุณภาพ สถานศึกษาจำเป็นต้องมีข้อมูลต่าง ๆ ที่ชี้หรือแสดงสถานภาพ หรือมาตรฐานของสถานศึกษา และ กรมสามัญศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ : 37) ได้กล่าวว่า ระบบตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับปัจจัย กระบวนการและผลผลิต แต่สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ อำภา บุญช่วย (2533 : 51) เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ที่ว่า การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารต้องมีการวางแผน การวางแผนทำให้ผู้บริหารสามารถกำหนดอนาคตของหน่วยงานของตนได้ดี และยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้บรรลุนโยบายวัตถุประสงค์ในการพัฒนา และ กรมสามัญศึกษา (2542 : 161-162) ได้อธิบายว่า การวางแผนงานวิชาการ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารต้องวางแผนอย่างรอบคอบและรัดกุม โดยความร่วมมือของครูอาจารย์ในโรงเรียนที่จะช่วยกันศึกษาปัญหาความต้องการ วิเคราะห์นโยบายต่างๆ เพื่อวางแผนการและนำไปสู่การปฏิบัติ และสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ประเสริฐ บุญฤทธิ์ (รายงานการติดตามการดำเนินงานสหวิทยาเขต : 2542) เกี่ยวกับการกำหนดและจัดตั้ง สหวิทยาเขต

กล่าวไว้ว่า เป็นการมุ่งประโยชน์เพื่อการบริหารจัดการร่วมกัน การวางแผนงานวิชาการจะดำเนินไปได้ด้วยดีนั้น จะต้องคำนึงถึงการจัดองค์การงานวิชาการที่เป็นระบบการวางแผนการประสานงานกับหน่วยงานอื่น เตรียมอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และรายงานการประชุมสัมมนาอาจารย์และข้าราชการสถาบันราชภัฏภูเก็ต ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 (2540 : 140) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้น จะต้องมีการจัดดำเนินการประชุมเพื่อวางแผนร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานด้านการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีระบบตามโครงสร้างของ หลักสูตร เป็นการกระตุ้นให้เกิดการคิดวางแผน ที่จะกระทำไว้ล่วงหน้าก่อนดำเนินการสอน

การใช้ทรัพยากรร่วมกันที่ทำได้มากก็ในเรื่องของการประชุมสัมมนาและจัดนิทรรศการทางวิชาการร่วมกัน ซึ่งเป็นไปตามแนวทางและนโยบายของกรมสามัญศึกษา (2542 : 1-4) ที่มีสาระว่า การจัดการศึกษาแบบสหวิทยาเขต ในเรื่องการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันส่วนใหญ่จะเป็นการประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ ผลิตภัณฑ์ที่โรงเรียนของประธานคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนที่มีความพร้อมด้านวัสดุครุภัณฑ์จะให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนขนาดเล็กในสหวิทยาเขตเดียวกัน โดยการให้ยืม หรือให้เปล่าในกรณีที่วัสดุครุภัณฑ์ราคาไม่สูง มีการจัดทำทะเบียนวัสดุครุภัณฑ์ของสหวิทยาเขตในส่วนของงบประมาณมีการช่วยเหลือกันในบางสหวิทยาเขตและจัดหางบประมาณของสหวิทยาเขตเอง ในด้านการใช้สถานที่ร่วมกันและการใช้สื่อวัฒนธรรมร่วมกันนั้นสามารถปฏิบัติได้ดี เนื่องจากส่วนมากจะเป็นการให้บริการเฉพาะการจัดประชุมสัมมนาหรือจัดนิทรรศการ ซึ่งเป็นการชั่วคราว ไม่เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจมากนัก และขึ้นกำกับติดตามประเมินผล นำผลมาประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยี และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมนึก นนธิจันทร์ (2538 : 69) เรื่องการพัฒนางานองค์กร ได้ให้ความหมายของ organizing ว่าเป็นการสรุปแบบการทำงาน มีการแบ่งหน้าที่ แบ่งหน้าที่ ขอบเขตของงาน ออกเป็นส่วน ๆ ใ้ดำเนินงานตามบทบาทและภารกิจ สอดคล้องกับรายงานวิจัยของ สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 279 – 280) ที่ให้ความหมายของการประเมินไว้ว่า หมายถึง การตรวจสอบผลหรือชี้แจงประสิทธิภาพการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ ในสถานการณ์จริงให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

จึงน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จะนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาด้านการจัดองค์การและการรับนักเรียนไปใช้หรือพัฒนาให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น โรงเรียนควรที่จะคิดและวางแผนปรับปรุงพัฒนางานด้านการปฏิบัติงานที่อยู่ในระดับปานกลางให้มีประสิทธิผลดีขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 การศึกษาวิจัยพบว่าคณะกรรมการบริหารสหวิทยา

เขตในแต่ละจังหวัด ในเขตการศึกษา 4 มีผลการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า สภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพทางสังคมของโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมในแต่ละจังหวัดมีลักษณะที่ไม่ต่างกัน ในขณะที่เดียวกันลักษณะของโรงเรียนและสังคมรอบโรงเรียนในแต่ละสหวิทยาเขต หรือแต่ละจังหวัดก็มีสภาพเหมือนกันอยู่ การรวมกันของโรงเรียนเป็นสหวิทยาเขต มีลักษณะโครงสร้าง มีกิจกรรม เป้าหมายที่คล้ายกันด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ มานิตย์ ป้อมสุข (การประชุมปฏิบัติการ : 2542) ที่ว่า การจัดการศึกษาแบบสหวิทยาเขต เกิดจากปัญหาความเชื่อของประชาชนในความแตกต่างกันของโรงเรียน โรงเรียนเจริญเติบโตด้านปริมาณที่ห่างไกลกัน โรงเรียนที่มีปัจจัย การบริหารมากกว่า ประชาชนเชื่อว่าผลการศึกษาคงดีกว่า พอใจที่จะให้ลูกหลานเข้าเรียนมากกว่า อันเป็นต้นเหตุของการจัดการศึกษาแบบสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มุ่งประโยชน์เพื่อการบริหารจัดการร่วมกัน ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน คุณลักษณะของผู้บริหารต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์นโยบายเพื่อไปสู่การปฏิรูปของครู มีการปรับแผนการบริหารจัดการ สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ของการปรับปรุง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบริหารการศึกษาของ พนม พงษ์ไพบูลย์ (2542 : 2) เกี่ยวกับการที่จะบริหารสหวิทยาเขตให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพว่า เป็นความจำเป็นที่จะต้องทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น (public confidence) ว่าทุกโรงเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนใกล้บ้าน มีการจัดการศึกษาที่น่าไว้วางใจและเชื่อถือได้เท่าเทียมกัน (accountable) นักเรียนมีคุณภาพเท่าเทียมกัน (standardized qualifications) และสหวิทยาเขต คือ วิธีการที่เหมาะสมที่สุดที่จะสร้างความเชื่อมั่นและช่วยสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาได้ดีในภาพรวม และเป็นไปตามแนวคิดของ ชุมพล ศิลปอาชา อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ : 2542) ผู้ริเริ่มแนวคิดการพัฒนาการศึกษาในลักษณะสหวิทยาเขต ในกระทรวงศึกษาธิการที่เน้น การพัฒนากลุ่มสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน หรือใกล้เคียงกันมากกว่าการพัฒนาเป็นรายสถานศึกษา ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีคุณภาพอย่างทั่วถึงตามองค์ประกอบทั้งหก ด้านที่เป็นประเด็นศึกษาในครั้งนี้ โดยให้เด็กได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพเท่าเทียมกันและได้เล่าเรียนอย่างมีความสุข

3. ประมวลปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ด้านการจัดองค์การบริหารสหวิทยาเขตโรงเรียนมาธาระงานเข้าซ้อนหลายรูปแบบ เน้นการเพิ่มงานที่ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอน และประธานสหวิทยาเขตขาดอำนาจในการบริหารงานด้านบุคลากรและงบประมาณของสหวิทยาเขต เป็นต้น ด้านการจัดระบบข้อมูลข่าวสาร ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบเฉพาะด้าน จึงยังไม่มีกรจัดทำข้อมูลนักเรียนของสหวิทยาเขต ด้านการกำหนดนโยบายและจัดทำแผน การแจ้งกรอบงานและจัดสรรงบประมาณล่าช้า ทำให้การปฏิบัติงานไม่

เป็นไปตามแผน ด้านการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน โรงเรียนในสหวิทยาเขตเดียว มีจำนวนครู ขาดเกณฑ์คล้ายกัน โดยเฉพาะในสาขาวิชาฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ เป็นต้น ด้านการรับนักเรียน ชุมชนมีทัศนคติที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ยังมีระบบการฝากเข้าเรียน ด้านการกำกับ ติดตามประเมินและรายงานผล ขาดคู่มือและรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน การประชาสัมพันธ์มีน้อย ทำให้สหวิทยาเขตไม่เป็นที่ยอมรับและไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร

จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ถ้าหากผู้บริหารได้นำเอาผลจากการวิจัยและปัญหาที่ได้รับไปปรับปรุง พัฒนาการจัดการศึกษาตามรูปแบบสหวิทยาเขต สอดคล้องกับนโยบายในการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

ข้อเสนอแนะ

1. กรมสามัญศึกษาควรจัดตั้งคณะกรรมการติดตามการบริหารงานสหวิทยาเขตระดับเขตการศึกษา เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานที่ชัดเจน และนำผลไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษา
2. กรมสามัญศึกษาได้นำรูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบสหวิทยาเขตมาใช้ในการบริหาร ควรที่จะวางแผนงานงบประมาณให้สอดคล้องกับงานด้วย
3. งานวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขตส่วนมากจะอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการรับนักเรียน ที่อยู่ในระดับมาก ทั้งที่สภาพจริงควรที่จะอยู่ในระดับมากทุกรายการ เนื่องจากเป็นงานที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของนักเรียนโดยตรง กรมสามัญศึกษาจึงควรตั้งคณะติดตามและเร่งรัดงานสหวิทยาเขตด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขตเป็นรายสหวิทยาเขต ภาย ในจังหวัดภายในเขตการศึกษา 4
2. ควรศึกษาการดำเนินงานโครงการพัฒนาโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4
3. ควรศึกษาผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ที่ทำให้ครูเปลี่ยนเส้นทางชีวิต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนก จันทร์ขจร . การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : เพชรสยาม
การพิมพ์, 2526 .
- _____ . การวางแผนการบริหารงานวิชาการ. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหาร
สถานศึกษาระดับสูง . พิมพ์ครั้งที่ 6 . กรุงเทพฯ : กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญ
ศึกษา . 2535 .
- กิตติรัตน์ มังคละศิริ . การบริหารงานบุคคล พิมพ์ครั้งที่ 8 . มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สงขลา, 2520 .
- _____ . การประชุมสัมมนาการปฏิรูปการศึกษา . 2542, อัดสำเนา .
- กิตติมา ชีรศานต์ . เทคนิคการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ม.ต้น – ม.ปลาย.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2539 .
- กิตติมา ปรีดีดิolk . การบริหาร และการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2532.
- _____ . ทฤษฎีบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์. ธนะการพิมพ์, กรุงเทพฯ : 2529 .
- คณะกรรมการการศึกษากลาง , สำนักงาน . แนวการปฏิรูปโรงเรียน . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
กรมการศาสนา , 2535 .
- จุมพล สวัสดิยากร . หลักการบริหารและมนุษยสัมพันธ์ . กรุงเทพฯ : สุวรรณภูมิ, 2520 .
- จรัส โพธิศิริ . การบริหารการศึกษา . กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองรัตน์การพิมพ์ , 2523 .
- ชม ภูมิภาค . นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
2520 .
- ชัยพจน์ รัชงาม . การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ. วารสารวิชาการ ปีที่ 2 ฉบับที่ 8 สิงหาคม
2542 . โรงพิมพ์คุรุสภา, 2542 .
- ชาญชัย อาจินสมาจร . การนิเทศการศึกษา (เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 243). กรุงเทพฯ : หน่วย
ศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2540 .
- จุมพล ศิลปอาชา . การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาให้
สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 . โรงแรมริเวอร์ . กรุงเทพฯ , 2542 .
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ . การบริหารงานบุคลากรในองค์การทางการศึกษา , ปัตตานี : มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี , 2536 .

- ดวงจิต แก้วอุบล . การบริหารบุคลากรครูตามทัศนของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดลพบุรี . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , 2538 . ถ่ายเอกสาร .
- ดิลก บุญเรืองรอด . การวางแผนการศึกษา . กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมการฝึกหัดครู , 2528 .
- ธงชัย สันติวงษ์ . องค์การและการบริหาร . พิมพ์ครั้งที่ 9 . กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช , 2531 .
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ . หลักการบริหารการศึกษา . กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2534 .
- นวลสวาท ดำนวนนันท์ . ศึกษาปัญหาของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนประถมศึกษาชนบท ของหน่วยบริหารการศึกษารัฐจอร์เจีย สหรัฐอเมริกา . ปรินูญานิพนธ์ กศ. ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ . 2536 .
- _____ . หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป . กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2522 .
- ประดิษฐ์ สวลี . การศึกษาบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าภาควิชาของวิทยาลัยในรัฐเทกซัส . กรุงเทพฯ , 2532 .
- ประยงค์ ชูรักษา . การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา . 2521 . ถ่ายเอกสาร .
- ประสิทธิ์ ระสิตานนท์ . ศึกษากระบวนการบริหารงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา . 2525 . ถ่ายเอกสาร .
- ประเสริฐ บุญฤทธิ์ . รายงานการติดตามผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาแบบสหวิทยาเขต . กรุงเทพฯ : 2542 . อัดสำเนา .
- ปรีชา พรหมจันทร์ . ศึกษาหน้าที่ของการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่ในโรงเรียนของรัฐแมกซิโก . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา . 2538 . ถ่ายเอกสาร
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ . จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล . กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ , 2535 .
- เป็รื่อง กุมุท . การวิจัยสื่อและนวัตกรรมการสอน . กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช , 2519 .
- พนม พงษ์ไพบูลย์ . แนวทางการบริหารสหวิทยาเขต . โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว , กรุงเทพฯ . 2542 .

- พรทิพย์ อรุณทอง . การศึกษาความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , 2541 . ถ่ายเอกสาร .
- พวงจิต แก้วอุบล . ศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏ ระดับประถมศึกษา . ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา , 2538 . ถ่ายเอกสาร .
- พนัส หัสนาคินทร์ . หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช , 2524.
- ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ . การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินติ้ง เฮาส์ , 2528 .
- มานพ แก้วขาว . ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหรัฐอเมริกา . กรุงเทพฯ , 2536 .
- มานิตย์ ป้อมสุข . รายงานการสัมมนาการจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 , 2542 . อัดสำเนา
- เมธิ ปลื้มนันท . การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร , 2525.
- ศรีอรุณ ฤทธิ์วงศ์ . ศึกษาบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าภาควิชาในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง . ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ , มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2524 . ถ่ายเอกสาร .
- ศลใจ วิบูลย์กิจ . ความสัมพันธ์ระหว่างเทคนิคการประสานงานของ ศรช. กับความพึงพอใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน ศรช. เขตการศึกษา 3. ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . สงขลา . 2534 . ถ่ายเอกสาร .
- ศึกษานิเทศก์ , หน่วย, กรมสามัญศึกษา . การจัดการศึกษาแบบสหวิทยาเขต. เอกสารประกอบแนวทางปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา . โรงพิมพ์การศาสนา ป้อมปราบกรุงเทพ , 2542 .
- _____ . การประกันคุณภาพภายใน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา , 2542 .
- _____ . แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา , 2542 .
- _____ . แนวทางการบริหารงานคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา , 2543 .
- _____ . แนวทางการปฏิรูปการศึกษา ปีงบประมาณ 2543 ของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ . เอกสารประกอบการประชุมกลยุทธ์การบริหารสู่การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 . โรงพิมพ์ คุรุสภาลาดพร้าว กรุงเทพ .

ศึกษานิเทศก์, หน่วย, กรมสามัญศึกษา. ระบบสารสนเทศเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2542

_____. ระเบียบกรมสามัญศึกษาว่าด้วยการจัดการศึกษาแบบสหวิทยาเขต พ.ศ. 2542
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2542

_____. รายงานการติดตามผลการดำเนินการจัดการศึกษาแบบสหวิทยาเขต กรมสามัญศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2542.

_____. สรุปผลการติดตามการดำเนินงานการจัดการศึกษาแบบสหวิทยาเขต.
กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว. 2543 .

ศุภโชค เสือทอง . การปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช . ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา, มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ , 2527 .

สัจด์ อุทรานันท์ . การนิเทศการศึกษา . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม , 2530 .

สถาบันราชภัฏภูเก็ต . รายงานการประชุมอาจารย์ และข้าราชการสถาบันราชภัฏภูเก็ต ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 ภูเก็ต : สถาบันราชภัฏ, 2540 . อัดสำเนา .

สมหมาย หนูเจริญ . บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ . ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา , 2535 .

สมเกียรติ ฉิมแก้ว . การศึกษากระบวนการบริหารของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนราธิวาส . ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา, ถ่ายเอกสาร .

เสรี ลาขโรจน์ . การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสมัย, 2531

_____. นวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสมัย, 2526 .

สมนึก นนธิจันทร์ . รีเอ็นจิเนียริง . สุรินทร์ : โรงพิมพ์ชมรมส่งเสริมการศึกษา และพัฒนาวิชาชีพครู , 2538 .

สมบูรณ์ พรรณาภ . หลักเบื้องต้นของการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2521 .

สมปอง นิลล้วน . การศึกษาปัญหาการบริหารบุคลากรของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสงขลา . ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา, 2530 . ถ่ายเอกสาร .

สมพงศ์ เกษมสิน . การบริหารงานบุคคลยุคใหม่. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523 .

- สมยศ นาวิการ . การบริหาร . กรุงเทพฯ : ธรรมสาร , 2536 .
- สุโขทัยธรรมมาธิราช , มหาวิทยาลัย . ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารการศึกษา เล่มที่ 2 หน่วยที่ 4-8 . นนทบุรี : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2536 .
- _____ เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานบุคคล หน่วยที่ 8 – 15 . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2535 .
- _____ เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารองค์การ หน่วยที่ 11 – 15 . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2536 .
- สุโขทัยธรรมมาธิราช , มหาวิทยาลัย เอกสารการสอนชุดวิชาปรัชญา หน่วยที่ 1 – 4 . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2535 .
- _____ เอกสารการสอนชุดวิชาการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 1 – 4 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2526 .
- _____ เอกสารการสอนชุดวิชาหลัก และระบบบริหารการศึกษา . พิมพ์ครั้งที่ 9 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2536 .
- สุวัฒน์ เงินจำ . การบริหารงานบุคคลจากแนวทางการปฏิรูปการศึกษา . วารสารการปฏิรูปการศึกษา , 1 (12) 15 มีนาคม 2543 , 1 – 15 .
- อรุณ รักธรรม . หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร . พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช , 2527 .
- อำภา บุญช่วย . การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน . พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์ , 2533 .
- อุทัย หิรัญโต . หลักการบริหารบุคคล . กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์ , 2531 .
- Best , John W . Research in Education . 3 rd ed . Englewood Cliffs , New Jersey : Prentice Hall , 1977 .
- Krejcie , Robert V. and Daryle W Morgan . “Determining Sampl Size for Research Activities” Journal of Education and Psychological Measurement . 30 : 607-608, 1970 .
- Likert , Resis . The Human Organization : Its Management and Values . New York : Mc.Graw – Hill Book Company , 1967 .
- Tyler , Ralph W . Basic Principles of Curriculum and Instruction . Chicago ; University of Chicago Press , 1950 .

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

หนังสือขอความอนุเคราะห์

สำเนา

ที่ ทม 2301.03 / 285

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

26 กุมภาพันธ์ 2544

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน นายสุพจน์ เพ็ญจำรัส

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายชูเกียรติ ธีรสุนทร เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะ
กรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร. อาคม วัชรไชย ประธานกรรมการ

อาจารย์ สุคนธ์ วิเชียรรัตน์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบ
ถามเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วยจักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ประดิษฐ์ มีสุข

(รองศาสตราจารย์ ประดิษฐ์ มีสุข)

รองอธิการบดี

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร. (074) 443988

สำเนา

ที่ ทม 2301.03 / 287

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

26 กุมภาพันธ์ 2544

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน นายณพดล กิตติกุล

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายชูเกียรติ ธีรสุนทร เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร. อาคม วัชโรสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ สุคนธ์ วิเชียรรัตน์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วยจักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ประดิษฐ์ มีสุข

(รองศาสตราจารย์ ประดิษฐ์ มีสุข)

รองอธิการบดี

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร. (074) 443988

สำเนา

ที่ ทม 2301.03 / 286

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

26 กุมภาพันธ์ 2543

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ผศ.ศึกษาสิทธิ มณีพันธ์

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายชูเกียรติ ธีรสุนทร เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร. อาคม วัดไชสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ สุคนธ์ วิเชียรรัตน์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วยจักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ประดิษฐ์ มีสุข

(รองศาสตราจารย์ ประดิษฐ์ มีสุข)

รองอธิการบดี

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร. (074) 443988

สำเนา

ที่ ทม 2301.03 / 284

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

26 กุมภาพันธ์ 2543

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน กรรมการบริหารสหวิทยาเขต

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายชูเกียรติ ธีรสุนทร เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะ
กรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร. อาคม วัชโรสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ สุคนธ์ วิเชียรรัตน์ กรรมการ

สิ่งที่นิติใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อการ
วิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วยจักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ประดิษฐ์ มีสุข

(รองศาสตราจารย์ ประดิษฐ์ มีสุข)

รองอธิการบดี

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร. (074) 443988

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต
โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4

ผู้วิจัย

ชูเกียรติ ธีรสุนทร

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยทักษิณ – สถาบันราชภัฏภูเก็ต

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร. อาคม วัดไธสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ สุนันท์ วิเชียรรัตน์ กรรมการ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต
โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมี 2 ตอน
ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามศึกษาระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 จำนวน 50 ข้อ
ตอนที่ 3 เป็นแบบให้ข้อเสนอในการปรับปรุงพัฒนาให้การบริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขต ประสพผลสำเร็จ
2. กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงของท่าน เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการพัฒนาบริหารการศึกษาแบบสหวิทยาเขต
3. ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามครั้งนี้ จะสรุปผลในลักษณะภาพรวม ซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่าน หรือหน่วยงานของท่านแต่ประการใด
4. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ หากท่านเว้นข้อหนึ่งข้อใด แบบสอบถามนั้นจะกลายเป็นแบบสอบถามที่ขาดความสมบูรณ์ ไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการวิจัยได้

ขอขอบคุณ เป็นอย่างสูงที่ให้การอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

ชูเกียรติ อิศุณทร

นิสิตปริญญาโท วิชาเอก การบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยทักษิณ – สถาบันราชภัฏ

ตอนที่ 1
ข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หน้าข้อความ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามสภาพ
ที่เป็นจริง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการวิจัย

สำหรับผู้ตอบ

จังหวัดที่ตั้งสหวิทยาเขตและสถานที่ปฏิบัติงาน

จังหวัด

ชื่อสหวิทยาเขต

ตอนที่ 2

แบบสอบถามการศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต

โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 50 ข้อ กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติ ของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา โดยกำหนด คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง การปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การปฏิบัติงานในระดับมาก
- 3 หมายถึง การปฏิบัติงานในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การปฏิบัติงานในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การปฏิบัติงานในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อที่	การปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
0.	การจัดองค์การสหวิทยาเขต						
	การจัดรวมโรงเรียนเข้าในสหวิทยาเขตได้เหมาะสม (พื้นที่, การคมนาคม ปัจจัยการบริหาร, เหตุผลความจำเป็น)		.. ✓ .				[] S1
00.	มีการเลือกตั้งกรรมการบริหารครบทุกตำแหน่ง ...			.. ✓			[] S2

จากตัวอย่าง ข้อ 0. ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง มาก หมายความว่า ท่านเห็นว่าการจัดรวมโรงเรียนเข้าในสหวิทยาเขตมีการปฏิบัติมาก

จากตัวอย่าง ข้อ 00. ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ปานกลาง หมายความว่า ท่านเห็นว่าการเลือกตั้งกรรมการบริหารครบทุกตำแหน่งมีการปฏิบัติปานกลาง

ข้อที่	การปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
	<u>การจัดองค์การสหวิทยาเขต</u>						
1.	การจัดรวมโรงเรียนเข้าในสหวิทยาเขตได้เหมาะสม (พื้นที่, การคมนาคม ปัจจัยการบริหาร, เหตุผลความจำเป็น)						[] S1
2.	มีการเลือกตั้งกรรมการบริหารครบทุกตำแหน่ง						[] S2
3.	กรรมการบริหารสหวิทยาเขตทุกคนรู้บทบาทหน้าที่ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสม.....						[] S3
4.	การปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับโรงเรียน						[] S4
5.	การกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา สอดคล้องกับจังหวัด กรม และกระทรวง.....						[] S5
6.	การกำหนดมาตรฐานวิชาการและคุณภาพของโรงเรียนในสหวิทยาเขต.....						[] S6
7.	การจัดสรรปัจจัยการบริหารที่นำไปใช้ เพื่อการจัดการศึกษาภายในสหวิทยาเขต.....						[] S7
8.	การพิจารณาจัดบุคลากรไปช่วยปฏิบัติราชการอื่นต่างโรงเรียน หรือพัฒนาการเรียนการสอน.....						[] S8
9.	การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการของสหวิทยาเขต.....						[] S9
10.	การเผยแพร่ – ประชาสัมพันธ์ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน.....						[] S10

ข้อที่	การปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
	<u>การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ</u>						
11.	การจัดทำข้อมูลครู ในสหวิทยาเขต เพื่อการสนับสนุนงานบริหารทุกๆ ด้าน.....						[] S11
12.	การจัดทำข้อมูลวิทยากร หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการบริหาร และสนับสนุนงานของสหวิทยาเขต.....						[] S12
13.	การประชาสัมพันธ์ภารกิจของสหวิทยาเขตอย่างกว้างขวาง และต่อเนื่อง.....						[] S13
14.	การจัดทำข้อมูลบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ในโรงเรียน เพื่อประโยชน์ในการใช้งานร่วมกัน.....						[] S14
15.	การสำรวจข้อมูลวัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนการสอนเพื่อใช้ร่วมกัน.....						[] S15
	<u>การกำหนดนโยบาย และจัดทำแผน</u>						
16.	สหวิทยาเขต กำหนดนโยบาย และจัดทำแผนแม่บท และแผนปฏิบัติการสอดคล้องกับแผนงาน และนโยบายของกรมสามัญศึกษา.....						[] S16
17.	การจัดทำแผนแม่บท ระยะ 3 ปี.....						[] S17
18.	มีแผนงาน และ โครงการของสหวิทยาเขต มีจุดประสงค์หลัก เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีมาตรฐาน และคุณภาพใกล้เคียงกัน.....						[] S18
19.	มีแผนงาน และ โครงการ สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนต่อระบบบริหารจัดการการศึกษาในทุกโรงเรียน.....						[] S19

ข้อที่	การปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
20.	มีแผนงาน โครงการ และแผนปฏิบัติงานประจำปี ของสหวิทยาเขตมีแผนงานการรับนักเรียน และ แผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนร่วมกัน โดย เน้นความร่วมมือ และการใช้ปัจจัยการบริหาร ร่วมกัน.....						[] S20
21.	มีการปฏิบัติ และเร่งรัดตามแผนงานที่กำหนดไว้ อย่างชัดเจน.....						[] S21
22.	มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามแผนงาน และโครงการฯ.....						[] S22
23.	มีการรายงานผลต่อคณะกรรมการอำนวยการ สหวิทยาเขต ระดับจังหวัด.....						[] S23
24.	มีการเผยแพร่กิจกรรมของสหวิทยาเขตต่อ สาธารณชนอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง.....						[] S24
25.	มีแผนพัฒนาเพิ่มพูนทักษะให้แก่ครู อาจารย์ของ โรงเรียนในสหวิทยาเขต..... <u>การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน</u>						[] S25
26.	มีการจัดครู อาจารย์ไปปฏิบัติงานต่างโรงเรียน ในสหวิทยาเขต ตามความต้องการ และความจำ เป็น.....						[] S26
27.	จัดลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราวไปปฏิบัติ ราชการในโรงเรียนอื่นในสหวิทยาเขตที่ขาด แคลน และจำเป็น.....						[] S27
28.	ประสานงาน และอำนวยความสะดวกในการใช้ อาคารสถานที่ร่วมกัน.....						[] S28
29.	ประสานงาน และอำนวยความสะดวกในการใช้ สื่อวัสดุกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วม กัน.....						[] S29

ข้อที่	การปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
30.	มีการจัดทำทะเบียน และบัญชีการเงิน / พัสดุ ถูก ต้องตามระเบียบราชการ.....						[] S30
31.	การใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษาเอื้อประโยชน์ต่อ โรงเรียนในสหวิทยาเขตเดียวกัน ตามที่ได้รับจัด สรร.....						[] S31
32.	มีการใช้จ่ายเงินงบประมาณ สำหรับการสอน พิเศษของครู อาจารย์อย่างถูกต้อง.....						[] S32
33.	มีการสร้างขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน ของครู อาจารย์ของโรงเรียนในสหวิทยาเขต.....						[] S33
34.	มีการจัดทำแผนการสอนใช้ร่วมกัน.....						[] S34
35.	มีการวิเคราะห์ และจัดทำรายงานผลการพัฒนา ร่วมกัน.....						[] S35
36.	มีการพัฒนา บุคลากรของโรงเรียนในสหวิทยา เขต โดยการถ่ายโอนอย่างเป็นระบบ เช่น การฝึก อบรมให้ความรู้ และทักษะ ฯลฯ.....						[] S36
37.	มีการแต่งตั้งกรรมการรับนักเรียนของสหวิทยา เขตอย่างเหมาะสม และเพียงพอ.....						[] S37
38.	กำหนดพื้นที่บริการของโรงเรียน และสหวิทยา เขต.....						[] S38
39.	กำหนดแผนการรับนักเรียนของโรงเรียน และ สหวิทยาเขต สอดคล้องกับ แผนงานของกรม สามัญศึกษา.....						[] S39
40.	กำหนดวิธีการรับนักเรียนให้สอดคล้องกับแนว ปฏิบัติการรับนักเรียนของกรมสามัญศึกษา.....						[] S40
41.	ประชาสัมพันธ์การรับนักเรียนให้ทั่วถึง.....						[] S41

ข้อที่	การปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
42.	ดำเนินการรับนักเรียนได้ผลตามวัตถุประสงค์ และแผนงานที่วางไว้.....						[] S42
43.	สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานได้ อย่างเหมาะสม..... <u>การกำกับติดตามประเมิน และรายงานผล</u>						[] S43
44.	การวิเคราะห์รวบรวม และจัดระบบข้อมูล เพื่อ การพัฒนางานตามวัตถุประสงค์ของการจัดการ ศึกษาแบบสหวิทยาเขต.....						[] S44
45.	การจัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับทรัพยากรทาง การศึกษาที่จะใช้ร่วมกัน.....						[] S45
46.	การจัดทำตัวบ่งชี้ (Indicator) และเครื่องมือใน การติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน.....						[] S46
47.	การจัดทำสรุป และประมวลผลงาน เพื่อพัฒนา และปรับปรุงงานของสหวิทยาเขต.....						[] S47
48.	การประชุมสัมมนาผู้เกี่ยวข้อง เพื่อกำกับ ติดตาม การดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ.....						[] S48
49.	การเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนิน งานของสหวิทยาเขตต่อสาธารณชน.....						[] S49
50.	มีการประชุมสัมมนากรรมการ และผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสหวิทยาเขต.....						[] S50

ตอนที่ 3
ประเด็นปัญหา

คำชี้แจง โปรดระบุปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต กรมสามัญ
ศึกษา เขตการศึกษา 4 จากที่พบในการปฏิบัติจริง

1. การจัดองค์การสหวิทยาเขต
.....
.....
.....
2. การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ
.....
.....
.....
3. การกำหนดนโยบายและจัดทำแผน
.....
.....
.....
4. การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันเขต
.....
.....
.....
5. การรับนักเรียนเขต
.....
.....
.....
6. การกำกับติดตามและรายงานผล
.....
.....
.....

.....

ภาคผนวก ค.

ตาราง 12 - 52

ตาราง 12 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต จังหวัดกระบี่ (N = 29)

ที่	การปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติงาน
1	การจัดองค์การสหวิทยาเขต	3.5466	.6151	ปานกลาง
2	การจัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร	3.0933	.9066	ปานกลาง
3	การกำหนดนโยบายและจัดทำแผน	3.6000	.7240	ปานกลาง
4	การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน	3.1212	.8135	ปานกลาง
5	การรับนักเรียน	4.3333	.5474	มาก
6	การกำกับติดตามประเมินผลและรายงานผล	3.4095	.8345	ปานกลาง
รวม		3.5173	.6398	ปานกลาง

จากตาราง 12 แสดงว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ โดยภาพรวมของอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการรับนักเรียน มีระดับการปฏิบัติงานในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 13 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต จังหวัดตรัง (N = 40)

ที่	การปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติงาน
1	การจัดองค์การสหวิทยาเขต	3.7291	.5520	มาก
2	การจัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร	3.4500	.8387	ปานกลาง
3	การกำหนดนโยบายและจัดทำแผน	3.4208	.5587	ปานกลาง
4	การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน	2.9583	.6549	ปานกลาง
5	การรับนักเรียน	4.2202	.7308	มาก
6	การกำกับติดตามประเมินผลและรายงานผล	3.2321	.6919	ปานกลาง
รวม		3.5017	.5843	ปานกลาง

จากตาราง 13 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขตโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวมของจังหวัดตรัง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการปฏิบัติงานด้านการจัดองค์การสหวิทยาเขต และด้านการรับนักเรียนอยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 14 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ระดับการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต จังหวัดพังงา

ที่	การปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปฏิบัติงาน
1	การจัดองค์การสหวิทยาเขต	3.8100	.3813	มาก
2	การจัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร	3.8600	.5966	มาก
3	การกำหนดนโยบายและจัดทำแผน	3.5200	.2898	ปานกลาง
4	การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน	3.0272	.5798	ปานกลาง
5	การรับนักเรียน	4.6142	.3691	มาก
6	การกำกับติดตามประเมินผลและรายงานผล	3.2428	.5473	ปานกลาง
รวม		3.6790	.2658	มาก

จากตาราง 14 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพังงา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับการปฏิบัติงานด้านการจัดองค์การสหวิทยาเขต ด้านการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร และด้านการรับนักเรียนอยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 15 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต จังหวัดภูเก็ต (N = 18)

ที่	การปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติงาน
1	การจัดองค์การสหวิทยาเขต	3.7300	.4571	มาก
2	การจัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร	3.6200	.6892	ปานกลาง
3	การกำหนดนโยบายและจัดทำแผน	3.3400	.5211	ปานกลาง
4	การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน	2.9636	.4454	ปานกลาง
5	การรับนักเรียน	4.5571	.6261	มาก
6	การกำกับติดตามประเมินผลและรายงานผล	3.2857	.4714	ปานกลาง
	รวม	3.5827	.4942	ปานกลาง

จากตาราง 15 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับการปฏิบัติงานด้านการจัดองค์การสหวิทยาเขต ด้านการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร และด้านการรับนักเรียนอยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 16 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับ
การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต จังหวัดระนอง (N = 20)

ที่	การปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปฏิบัติงาน
1	การจัดองค์การสหวิทยาเขต	3.7444	.6672	มาก
2	การจัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร	3.3333	.7280	ปานกลาง
3	การกำหนดนโยบายและจัดทำแผน	3.8222	..6476	ปานกลาง
4	การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน	3.4545	.6199	ปานกลาง
5	การรับนักเรียน	4.5555	.4971	มาก
6	การกำกับติดตามประเมินและรายงานผล	3.7301	9.5909	มาก
รวม		3.7733	.5472	มาก

จากตาราง 16 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดระนอง โดยภาพรวมของอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า
ระดับการปฏิบัติงานด้านการจัดองค์การสหวิทยาเขต ด้านการรับนักเรียน และด้านการกำกับ
ติดตามประเมินและรายงานผลอยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

บทคัดย่อ

ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4

บทคัดย่อ
ของ
ชูเกียรติ ธีรสุนทร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
กรกฎาคม 2544

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ปีการศึกษา 2543 และเพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามตัวแปรจังหวัดที่ตั้ง ในปีการศึกษา 2543

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ตามสหวิทยาเขตต่าง ๆ ของแต่ละจังหวัด ในเขตการศึกษา 4 จำนวน 68 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม มี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบเติมข้อความ ในช่องว่าง และตอนที่ 2 เป็นการสำรวจรายการ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ห้าระดับ (1-5) จำนวน 50 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นแบบปลายเปิดเพื่อเสนอปัญหาหรือข้อเสนอแนะสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าแบบทดสอบ (F-test) ในการทดสอบสมมุติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดองค์การบริหารสหวิทยาเขตและด้านการรับนักเรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร ด้านการกำหนดนโยบายและจัดทำแผน ด้านการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน และด้านการกำกับติดตามประเมินและรายงานผล อยู่ในระดับปานกลาง
2. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต เขตการศึกษา 4 ตามตัวแปรจังหวัด พบว่า คณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขตทุกจังหวัดมีระดับการปฏิบัติงานที่ไม่แตกต่างกัน
3. สรุปปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต เขตการศึกษา 4 ดังนี้ ชุมชนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียนเกี่ยวกับคุณภาพที่ไม่ทัดเทียมกัน ทำให้ยังมีความเชื่อความศรัทธา ค่านิยมที่จะส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียง และ ยังมีระบบการฝากเข้าเรียน ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดปัญหาการขาดแคลนครู โรงเรียนในสหวิทยาเขตเดียวกัน มีจำนวนครูขาดเกณฑ์เหมือนกัน และครูส่วนใหญ่มีงานมากอยู่แล้ว ไม่สามารถไปช่วยสอนโรงเรียนอื่นได้ โรงเรียนมีภาระงานซ้ำซ้อนกันหลายรูปแบบ เช่น เข้ากลุ่มโรงเรียนของกรมวิชาการ กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขต เป็นต้น เป็นการเพิ่มงานให้กับโรงเรียน ยังขาดคู่มือการดำเนินงาน ตามรูปแบบสหวิทยาเขตและคู่มือ ติดตามผลที่ชัดเจน

**A STUDY ON THE PERFORMANCE OF SCHOOL CLUSTER'S
ADMINISTRATIVE COMMITTEE IN SECONDARY SCHOOL,
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION 4**

The background of the page features a large, light blue watermark of the Thaksin University logo. The logo consists of a central emblem with a sunburst at the top and a stylized 'S' or 'W' shape below it, all enclosed within a circular border containing the university's name in Thai and English.

**AN ABSTRACT
BY
CHUKIAT THIRASOONTORN**

**Presented in partial fulfillment of requirements for the Master
of Education degree in Educational Administration
at Thaksin University
July 2001**

The research studied the performance of school cluster's administrative committee in secondary school, Department of General Education, Educational region 4, and compared the performance of each province .

The research sample subjects were 68 school cluster's administrators . The data collecting instrument was a 50 items rating scale (and open-ended) questionnaires . The statistics used were percentage, mean and standard deviation. The F- test were used to test the hypotheses.

Findings

1. The level of the overall performance in region 4 was moderate. Regarding to each factor : the organizing of information system, the policy fixing and planning, the co-oranizing use of educational resources, and a follow-up to evaluate and report on the result were moderate.

2. There were no statistically significant differences in the performance of school cluster's cluster's administrative committee in each province.

3. Problems were found that committee gain bad attitude from uneven qualities among school . They admire and send their children to famous school only , That caused problems such as high competition, short of teachers and classroom. School in the cluster are not only short of teachers but also teacher are overloaded. They cannot help one another . School have to take part in multiple types of work . School g\have no clear follow up manuals .

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายชูเกียรติ ชื้อสกุล ธีรสุนทร

เกิดวันที่ 25 เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช 2493

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 11 / 44 ซอย 1 ถนนศักดิเดช อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ศึกษานิเทศก์ 8

สถานที่ทำงาน หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ภูเก็ต

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2511	ม.ศ. 3	จากโรงเรียนประศาสน์วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
พ.ศ. 2513	ม.ศ. 5	จากโรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
พ.ศ. 2515	ป.ป. (วิทยาศาสตร์)	จากวิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2516	ป.กศ.สูง (วิทยาศาสตร์)	จากวิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2518	กศ.บ. (คณิตศาสตร์)	จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
พ.ศ. 2544	กศ.ม. (วิชาเอกการบริหารการศึกษา)	จากมหาวิทยาลัยทักษิณ